

CARLO GOLDONI

SEVGİLİLER

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İTALYANCA ASLINDAN ÇEVİRENLER:
NECDET ADABAĞ - LEYLA TECER

HASAN ÂLÎ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

CARLO GOLDONI
SEVGİLİLER

ÖZGÜN ADI
GLI INNAMORATI

İTALYANCA ASLINDAN ÇEVİRENLER
NECDET ADABAĞ - LEYLA TECER

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2012
Sertifika No: 29619

EDİTÖR
ALİ ALKAN İNAL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM, HAZİRAN 2014, İSTANBUL

ISBN 978-605-332-163-7 (CİLTİ)
ISBN 978-605-332-164-4 (KARTON KAPAKLI)

BASKI
YAYLACIK MATBAACILIK
LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/197-203
TOPKAPI İSTANBUL
(0212) 612 58 60
Sertifika No: 11931

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

CARLO GOLDONİ

SEVGİLİLER

İTALYANCA ASLINDAN ÇEVİRENLER:
NECDET ADABAĞ - LEYLA TECER

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Carlo Goldoni ve Sevgililer

Goldoni 1707'de Venedik'te doğdu. Doktor olan babasının görevi nedeniyle değişik yerlerde öğrenimini sürdürdü. Pavia'da hukuk okurken Pavialı kadınlar üstüne yazdığı taşlamadan ötürü kentten kovuldu. 1731'de hukuk fakültesinden mezun oldu ve avukatlık yapmaya başladı. Ayrıca diplomat olarak Milano ve Cenova'da görev yaptı, Cenova'da tanıdığı Antonietta Conio ile 1736'da evlendi; bu sıralarda tiyatro yapıtları yazmaya başladı. Diplomat kariyeri Goldoni için iyi bir fırsat olmuştu. Gerçek kimliğini tiyatro yapıtlarıyla bulacağını düşünen yazar gittiği yörelerde tiyatro kumpanyalarını aramaya ve onlarla iletişime geçmeye başladı. Yerinde duramaz bir karaktere sahip olmanın getirdiği etkinlik ancak tiyatro gibi pitoresk bir ortamda doyum yolları bulabilirdi. Bu seçimde bir rastgelelik yoktur. Tümünden bilinçli bir yaklaşımın sonucudur. İçindeki sanata yakınlık daha genç yaşlarda yorumsal bir yaklaşımı beraberinde getirir. Olana bire bir uymak yerine olanı değiştirmek düşüncesi egemendir. İtalyan tiyatrosuna yenilik kazandırmak ve "uydurma" senaryoların yerine yazınsal metinlerden kalkarak içerik ve düşünsellik taşıyan yapıtlarla söz konusu tiyatroya bir oturmuşluk sağlamak amacına dönüktür girişimleri. Böylesi bir devrimsel yaklaşımının ilk ürünü 1738'de yazdığı *Il Momolo cortesan*'dır (Saray Adamı Girolamo). Bu yapıtta yalnızca başkahramanın rolü yazılı olarak sunulmuştur.

Goldoni'nin yaptığı reform mu, yoksa devrim mi sorusu herkesin aklına takılan bir sorudur. İtalyan sanat tiyatrosunu (commedia dell'Arte) kökünden değiştirmeye dönük bir değişim nicel olmaktan çok niteldir. Bu nedenle girişimi devrimseldir ve Goldoni de devrimcidir. Geleneksel tiyatroya karşı çıkmak halkın ve tiyatro dünyasının beğenisine karşı çıkmak anlamını taşıdığı için özellikle o yıllarda yürek isteyen bir işti. O zamana dek tiyatro oyunları bizdeki orta oyununa benzer biçimde doğaçlama yapılan bir tiyatroydu. "Konu tiyatrosu" ya da "sanat tiyatrosu" da diyebiliriz adına. "Sanat tiyatrosu" denilmesinin nedeni, ancak sanattan, meslekten olan kişilerin o tiyatrodaki oynayabilmesi anlamına gelmekteydi. Yazılı bir metin olmadığı için, örneğin amatörlerin oynaması olanaklı değildi. Bu arada yaptıkları espriler de doğaçlama ürünüydü. Ve her oyuncunun bir maskesi vardı. O maske bir tipi canlandırılıyordu. Ortaya atılan bir konu vardı; oyuncular sahnede o konuya ilişkin, biraz da akıllarına geleni söylemekle halkın eğlenmesini sağlayacak güldürü öğeleriyle süsleyerek tiyatro yapıyorlardı. Şimdi oysa oyuncuların elinde yazılı bir metin olacaktı ve oyuncular sahneye hazırlıklı çıkacaklardı. Doğaçlama yerini önceden hazırlanmış metne bırakacaktı. Maskenin yerini karakter alacaktı. Goldoni'nin devrim yaparken çıkış noktası, tiyatronun ciddi bir iş olduğu gerçeği, tiyatro yapmanın da kendine özgü bir biçim ve biçem taşıdığı fikridir. Ayrıca belirli bir ideolojisinin olması gerektiğine inandığı da su götürmez bir gerçektir. Ciddiyetin içeriğinde güldürü olmayacak gibi bir varsayıma kapılmamak gerektiğini hemen anımsatmakta yarar vardır. Ancak güldürü öğesinin belirli bir ölçüde seçkin bir kimliğe ulaştırılarak sunulması gereği, sözü edilen ideolojik içeriğiyle örtüşen bir yapıdadır.

1700'lü yıllar insanlık tarihinin temel sayfalarından birini açacak yıllardan biridir. Henüz Fransız Devrimi'ne çok vardır ama devrim rüzgârları püfür püfür esmektedir. Bu bağlamda kentsoylu ekininin, ardından düşünce yapısının Avrupa'ya

sarmış olması ve yazarın Avrupa'ya yakın bölgelerde (Venedik, Milano, Cenova) fikir kulüpleri, düşün dünyası ve öteki aydın çevrelerle iç içeliği onun bir başka dünya görüşü, yaşam biçimi edinmesine neden olmuştur. Ayrıca yine sözü edilen kentlerdeki tecim, küçük de olsa sanayileşme, denizcilik ve alışveriş dünyası içinde yoğrulan insanlardan edinmiş olduğu izlenimler insanlığın önünde yeni bir dünyanın açıldığı'nın habercisi olmuştur. Yazar, artık kapalı tarım uygarlığından uzaklaşarak makineye dayalı sanayi çağına geçilmekte olduğunu gözlemlemiş ve bu dünyanın insanların beklentilerinin çok farklı olduğu yönündeki izlenimleri giderek haklılık kazanmıştır. Çoğu yapıtında gözlemlenen ama özellikle *La locandiera* (Lokantacı Kadın) adlı oyununda kendine özgü alayımı özelliğiyle billurlaşan sınıfsal farklılığın neden olduğu çatışmanın izleri lokantacı kızın soylu beyefendilere yapmış olduğu oyunlarda, onları oyuna getirmek için çevirmiş olduğu dolaplarda yavaş yavaş kendini göstermeye başlar. Goldoni'nin tiyatrosu yadsınamaz biçimde toplumsal içeriklidir ve toplumcu gerçekçiliğin somut örneklerindendir. Her toplum kesitinin karakteristik özellikleri yansıtılırken bireylerin, ait oldukları toplumsal sınıfın sosyal koşullarına göre devinimlerinin altını çizer. *La dama prudente* (Tedbirli Kadın) adlı yapıtına yazdığı bir giriş yazısında Goldoni, "Kıtapta soyut olarak kıskanç bir kocayı değil, soylu bir kıskanç kocayı resmetmek istedim," der. Kıskanç kocalar arasında sosyal sınıf farklılığından ötürü davranış farklılıkları vardır.

Goldoni'nin tiyatroda yapmak istediği devrim ki ardında toplumsal bir kakismanın var olduğuna ilişkin somut veriler ve itici gücün toplumun kendisinden geldiği yönünde yazarın bize sunduğu ipuçları varken, bizim Goldoni'nin girişimine "evrim" demek şansımız ortadan kalkar. Yaptığı artık sanat komedisi değil, yeni bir kimlikle sunulan karakter komedisidir. Başlıca amacı budur. Ne ki bu devrim kademeli olmuştur. 1738'de sahnelenen *Il Momolo cortesan*'da yalnızca

başkişinin rolü yazılıydı; diğer roller yine doğaçlama oynanıyordu. 1743'de sahnelenen *La donna di garbo* (Namuslu Kadın) tümüyle yazılı bir metindir. Oyundaki tüm kişilerin rolleri yazılı olarak kendilerine verilmiş ve önceden hazırlanarak sahneye çıkmaları sağlanmıştır. Bugünkü klasik tiyatronun ilk taşları yerine konulmuş gibidir. Daha sonra sıra maskaları kaldırmaya gelmiştir. Bu işi de aşamalı yapmış ve oyunlarda başaktörleri kişilerden seçmiş, yardımcı oyunlarda maskaları kullanmıştır. Masksız ilk oyunu 1750'de yazdığı *Pamela nubile* (Bekâr Pamela) olmuştur. 1760'da *I rusteghi*'yi (Yabanlar) yazmıştır. Goldoni ayrıca, örneğin Plauto ve Terenzio'dan başlamak üzere Latin komedilerinde var olan, ardından sanat komedisinde kendini gösteren ve soytarılık yaparak güldürü konusu olan "hizmetçi" tiplmesini de kaldırdı. Bu devrimsel nitelikteki değişikliklere her kesimden gelen tepkilerden sıkılan Goldoni Paris'e yerleşti. Paris'te 1784-1787 yılları arasında *Mémoires*'i (Anılar) yazdı. Fransız Devrimi'nden sonra almış olduğu parasal destek kesilince yoksulluk içinde orada öldü. Yıl 1793'tür.

Burada bir yanlış düzeltmenin zamanı gelmiştir. Ülke-mizde *commedia dell'arte* (sanat komedisi) denilince Goldoni ya da Goldoni denilince *commedia dell'arte* akla gelir. Oysa Goldoni sanat komedisinin temel ilkelerini değiştiren kişidir. Goldoni'nin sanat komedisi ile yakından değil, uzaktan ilgisi vardır. Bu ilgi de sanat komedisini o biçimiyle benimsemeyerek uzakta kalıp temel değişiklikler yapmış olmasıdır. Tiyatrodaki devriminin temel hedefi sanat komedisi olmuştur. Çünkü tiyatro adına tümünden özgünlüğünü yitirmiş, yaratıcılık ereği kalmamış bir sanat dalına dönüş-türülmüş olan sanat komedisinin bir tek seçeneği kalmıştır: Kaba, basit, anlamsız espri ve sözümona güldürü öğeleriyle insanları eğlendirmek. Artık tek tip ve değişmez tiplerin anlatımı olan maskaların kaldırılmak istenmesinin temel nedeni yapaylıktan uzaklaşmak ve gerçeklikle içimizden birilerini

sahnelemek tutkusuydu. Böylece değişik insan tiplerine yer verirken değişik karakterleri ve değişik karakterler arasındaki çatışmaları, ayrıca en önemlisi, değişik toplumsal katmanları ve aralarındaki sınıfsal çatışmayı sahneye taşımak olanağı bulunacaktı. Goldoni söz konusu olunca böyle bir ideolojik yaklaşımı gözden uzak tutmamak gerek. Çağdaşı Parini'nin *Il giorno* (Gün) adlı yapıtında bir soylu gencin günlük yaşamını konu alıp soylu sınıfa yergici bir yaklaşımla nasıl saldırdığını bilerek bakarsak meseleye, o dönem içinde yoğunlaşan sınıfsal bilincin etkisiyle insanların cepheleşmek gereğini bir sorumluluk duygusu bağlamında kabullenmek zorunda kaldıklarını görürüz. Kentsoylu sınıfın toplum gerçeği içinde yer alması artık kaçınılmazdır. Masklara değil, gerçek tiplere; yanılsamalara değil, doğallığa gereksinim vardır. Böylesine toplumcu izlekleri ayaküstü anlatmanın olanaksızlığının ayırında olan Goldoni yazılı, dahası şiirsellik içeren metinlere gereksinim olduğunu söyler. Bu metinler bugünden yarına hazırlanmış metinler değil, araştırılmış, üzerinde düşünülmüş ve tartışması yapılmış ve zamanın gereği olarak tarihsel ve toplumsal bir çerçeveye oturtulmuş metinlerdir.

Usun öne çıktığı ve aydınlanmacı bir yaşam felsefesinin dünyaya egemen olduğu bir dönemde Goldoni'de de etkin boyutta aydınlanmacı bir yaklaşımın varlığını yok saymamak gerek. Çok üst düzey, entelektüel seviyesi çok yüksek bir aydınlanmacılık değil onunki; belki de halka yakın, alçakgönüllü bir çizgidedir. Sahnelediği insanlar da ılımlı, iyi, dengeli, dürüst, kompleksleri olmayan kişiliklerdir. Tipik 18. yüzyıl İtalyan kentsoylu tipidir. Yaşamı inceden inceye gözlemleyen meraklı bir tip ve okumaktan çok yaşamdan deneyim kazanmış biri. Bu nedenle onun aydınlanmacı yaklaşımında da derin bir inceleme, araştırma aramamak gerek. Çünkü onunki yaşamdan, yaşanmışlıktan sağlanmış bir deneyimdir. Yazarın iki toplumsal katman arasında bir

aracı olduğu kabul edilirse, yaklaşımını alt sınıftan uzak kalmamak, üst sınıfa da fazla yaklaşmamak gereğinin doğurduğu bir sonuç olarak görmemizde yarar vardır diye düşünüyorum. Goldoni'nin duruşu “kentsoylu” duruşudur. Oyunlarında halka dönük, halkla ilişkilerinde hafif tarzda “babacıl” bir tavır sergilediği doğrudur. Goldoni “tiyatro” ve “yaşam”ın kendisi için iki temel esin kaynağı olduğunu sürekli söylemiştir. “Doğayı bozmamak gibi” temel bir amacı olmuştur. Voltaire onu “doğanın çocuğu ve ressamı” olarak tanımlamıştır. Yaşamın kendisine çok çeşitli karakterler sunduğunu ve sanki özel olarak tiyatrosunda kullanmak için onları öyle güzel renklendirdiğini söyler. Tiyatronun da dünyada rastladığımız karakterleri, tutkuları, olayları hangi renklerle tiyatroya taşıması gerektiğini kendisine öğrettiğini söyler. Tiyatro mu yaşamı, yaşam mı tiyatroyu ayakta tutmuştur diye sorulduğunda, tiyatrosunun yaşamın içinden geldiğini, yaşam zahmetine de tiyatrosuz katlanılamayacağını varsayıp birbirlerini tamamlayan iki ayrı ama birbirine çok yakın kaynaklar olarak gördüğünü söyleyebiliriz.

Goldoni, 1750’de yayımladığı *Commedie*’nin (Oyunlar) birinci baskısının giriş yazısında şunları yazıyordu: “Sahnelerde çirkin soytarılıklar, basit aşk ilişkilerinin dışında başka bir şey yoktu. Kötü kötü öyküler ve düzensiz, kuralsız, hiç de iyi işlenmemiş öyküler. Bunlar kötü alışkanlıkları düzeltceğine ki bu güldürü oyunlarının ilk, en eskil ve en soylu görevlerinden biriydi, daha da azdırıyordu. Ayrıca cahil halkı, ipini koparmış gençliği ve rayından çıkmış insanları eğlendirirken iyi yetişmiş, aydın insanlar için kızgınlık ve sıkıntı nedeni oluyordu.” Bu sözlerinden de açıkça toplumsal değer yargılarının tartışıldığı, ahlaksal ölçütlerin öne çıktığı ama salt düşündürücü değil, keyifli, sorunlara karşın iç açıcı ve seviyeli eğlencelik bir yanı olan bir tiyatrodan yana olduğunu görmek olanaklı.

1750’de tiyatroda yapmak istediğini ya da yapabildiklerini bitirmiş gibidir. Kafasındaki tasarımına göre geleneksel

(Arcadia) tiyatrosunu yeni ufuklara açabilmek gibi temel bir amaca yönelik olarak, ayrıca tutarlı biçimde tiyatro poetica'sının temel ilkelerini sergileyebilmek ve onu da kitap diliyle değil, insanların anlayabileceği bir dille anlatmak için *Il teatro comico* (Komik Tiyatro) ya da bir başka tanımla "komedi içinde komedi"yi yazar. Okura yaptığı uyarıda, bir başkasına kurallar öğretmek gibi bir düşüncesinin olmadığını, yalnızca daha güvenli bir yolun açılmasına çaba gösterdiğini yazar. "Böyle bir girişimin de izleyiciler tarafından beğeni kazandığını saptamış bulunuyorum," der. Arzusu, yaptıklarını akli başında birinin inceleyip düzelterek sahnelerde artık görülmeyen o onurlu duruşu iade etmesidir. Ona göre artık rastgele, kuralsız, düzensiz bir biçimde bir araya getirilmiş sahnelerle tiyatro yapılmaktadır. Kendisinin hiç kimseye öğretmenlik yapmak gibi bir düşüncesinin olmadığını, ama öğretmek becerisine sahip kişilerden de bir şeyler öğrenmekten utanç duymayacağını belirtir. Goldoni'nin tiyatro ile ilgili ses getiren bu savlarını içeren yapıtını kuru kuru yazılmış kuramsal bir kitap olarak değerlendirmemek gerekir. Çünkü kendine özgü bir canlılığı ve bir devinimi vardır. Yazarın tiyatrodaki yapmak istediği değişikliklerin bizzat oyuncular tarafından dile getirilmiş olması yapmak istediklerine daha bir anlaşılabilirlik getirmiş, renk katmıştır. Başkomedyen Orazio'nun provalarda yaptığı uyarılar ve attığı "fırçalar" daha etkin biçimde yerini bulurken uygulamalı bir çalışmanın örneği verilmiş oluyordu. Sonunda başkahraman Placida-Rosaura'nın ağzından Goldoni'nin savunduğu ilkelerin yerinde olduğunu ve yeni biçimde yazılmış oyunlarda oynamak istediğini duymak, gerek izleyiciler gerekse oyuncular ve tiyatro adamları üzerinde etkili olmuştur. Bu sözlerin ne anlama geldiğini kısaca yorumlarsak, başkalarının da tanımlandığı gibi "basit" ve "doğal" olmak istediği ve böyle olunmasını beklediği şeklindedir.

Goldoni'nin, Pietro Metastasio'nun melodram, Vittorio Alfieri'nin trajik kahramanları arasına bir yere koyduğu kahramanları günlük yaşamdan seçilmiş gibidirler. Ancak sahneye çıktıklarında hepsi Goldoni'ye benzerler. Sanki yazar kendi kişiliğini, dahası fiziksel yapısını kahramanlarına taşımış gibidir. Ruh durumları, duruşları, iç çatışmaları, kavgaları ve ekinel birikimleri kentsoylu birinin sahneye yansımasıdır. Kimi eleştirmenler, sahneye çıkan oyun kahramanlarını orkestra enstrümanlarına benzetmektedir. Örneğin, *I rusteghi*'nin (Yabanlar) dört erkek oyuncusu dört viyolonsel, üç kadın oyuncusu üç keman gibidir. Ya da bir enstrüman triosu oluşturan üç oyun kahramanı; başka bir oyunda ise koral yapısına uygun olarak bir akordeon orkestrası buluruz karşımızda. Goldoni'nin tiyatrosunda koral uyum ve öğeler arasındaki armoni çok önemli bir etmendir. *Il Momo-lo cortesan*'dan başlayan komedi yazarlığı serüveninde yazarın öne çıkarmaya çalıştığı devrimsel nitelikli değişiklikler birbiri arkasına yazdığı komedi yapıtlarıyla kendini kanıtlamış ve artık dönülmez bir yola girildiğinin habercisi olmuştur: *La vedova scaltra*, *La famiglia dell'antiquario*, *La bottega del caffè*, *Il bugiardo* 1748-50 yılları arası ürünleridir. Bu oyunlarda mask tümünden kalkmıştır ve her kişi bir karakteri canlandırmaktadır. Canlandırılan karakterler zamanın toplumsal düzeninden çıkmışlardır; yaşadıkları ortamları yansıtmaktadırlar. Goldoni'nin kullandığı dil Venedik lehçesidir. Bunun da böyle olması doğal ortamdan koparıp getirdiği kişilerinin dili olmasıdır. Bu olguyu doğallığının bir gereği olarak sayabiliriz. Ne ki İtalyanca yazdığı yapıtlarında da herkesin anlayabileceği ve seçkinli olmayan bir dil kullandığı, dahası İtalyancaya da yörenin renkli ortamlarına uyan bir şiirsellik kazandırdığı gözden kaçmaz. Kimilerine göre, komedilerin aksayan ya da yanlış olarak gösterilebilecek bir yanı ortamsal betimlemelerde duyarlı gerçekçiliğinin gereği fazlaca ayrıntıya yer vermesidir.

Il Campiello (Meydan), *La locandiera* (Lokantacı Kadın), *Gli innamorati* (Sevgililer) gibi daha etkileyici oyunlarında alayımsı bir anlatım kullanmış ama duygulu ayrıçlara yer vermiştir. Gençlik yıllarını çağrıştıran motiflerle süslediği, nostaljik yaklaşımların ağır bastığı bu yapıtlarında kuşaklar arası çatışmayı dile getirmiştir. Eski kuşağın çağının sorumluluğunu taşıdığı ancak yaklaşımının muhafazakârlığı, yeni kuşağın yenilikçi olmasının yanında neme lazımcılığı vurgulanmaktadır. 1760-62 yılları arasında yazdığı oyunlarında aynı çizgiyi izlemiş ve daha fazla beğeni kazanan etkin yapıtlar vermiştir: *I rusteghi*, *La casa nova*, *Sior Toderò brontolon*, *Le baruffe Chiozzotte*. Kuşaklar arasındaki çatışmanın da Goldoni'nin gözünde tatlıya bağlanmayacak kadar keskin olmadığını söylemek gerek. Goldoni insanları gergin değil, esnek görmek istiyor. Yazarın yapısından gelen bir yaklaşım. Yapacak bir şey yok.

Doğaçlama komedi tiyatrosundan yazılı komediye geçişin temel amaçlarından biri de komediye eski ağırbaşlılığını, yazınsal ciddiyetini kazandırmaktı. Bu bağlamda en iyi ürünlerden biri de *Gli innamorati*'dir (Sevgililer). "Yazardan Okura" (L'Autore a chi legge) denemesinde Goldoni yapıtıyla ilgili şunları söyler: "Sevgililerin yer almadığı çok az oyun vardır. Hemen hepsinde olay örgüsünün temel devindirici gücü duru aşktır. Adı 'Sevgililer' olan bu oyun doğal olarak ötekilere oranla daha şiddetli bir aşkı sergilemelidir. Birbirini bağlılıkla, içten seven iki kişinin mutlu olmaları gerekir; öyle ki marazi kıskançlığın dışında tutkularının önüne geçecek engel tanımıyorum ben. Güzel İtalya'mızda seven kalplerin felaketini oluşturan bu marazi kıskançlık dinginliği bulandırır, durgunluk içinde fırtınalar kopartır." Yazarın saptaması doğrudur. Oyunda Eugenia, sevgilisi Fulgenzio'yu yengesinden bile kıskanır. Adım adım izler onu ve arayıp da bulamadığı zaman maraza çıkartır. Bu konudaki saptamasının doğruluğunu kanıtlamak için oyunda böyle bir kıskançlık sah-

nesinin yer aldığını savunanlar çıkabilir, ama her ne kadar “güzel İtalya’ımızda” diyorsa da evrensel nitelikli bir hastalığın kanıtı gereksinimi olamaz. Yengesiyle iskambil oynamaya ya da gezintiye gitmeye dayanamayan Eugenia soylu sınıfın bir başka yüzünü yansıtır. Bu konuda erkekler daha mı hoşgörülüdür? Kadınlarına kur yapılmasından hoşnut görünen soylu erkekler var. Parini’nin *Il giorno* (Gün) adlı yapıtında bunun karşılıklı anlayışa dayalı bir kur yapma sanatı olduğu gösterilmek istenir. Kur yapanlar mutlu, yapılanlar mutlu, kocalar mutlu. Kur yapan erkekler kadını baştan çıkarma konusunda her türlü ödünü vermeye hazırlar. Çünkü bir başka kadınla gözükme soylu sınıfın yaşam biçimi bağlamında ayrı bir hüner olarak değerlendirilmektedir. Bu ilişki kimi kuralları gerektirir. Örneğin *Sevgililer*’de, erkeklerle “çok sevildiklerini belli etmek her zaman iyi değildir” der Eugenia. Fulgenzio’yu yengesi Clorinda’dan kıskanması da yine soyluların tipik yaşam biçimine girer. Goldoni bu dünyayı çok ağır bir dille eleştirir ve alaya alır. “Soylu kişiler her şeyden anlamak zorundadır” derken, soyluların hiçbir şeyden anlamadığını söylemek ister. Sanat yapıtları üzerindeki pazarlığa neden olan cehalet ve görmemişliği de kınar. *Sevgililer* mutlu sonla biter. Goldoni’nin vermek istediği ileti boş şeylerle uğraşılması gerektiği, akıl ve mantığın öne çıktığı bir dünyanın yaratılmasının kaçınılmaz olduğudur.

Goldoni, *Il bugiardo*’yu (Yalancı) 1750’de yazdı. Öteki oyunlarına göre farklılık gösterir. Öteki oyunlarının çok kişili olmasına karşın *Yalancı* tek kişi etrafında dönen bir oyundur. O da yalancının kendisidir. Oyunun özü yalancının söylediği yalanlardır, olay örgüsü yalanlar dizgesine göre yol alır ve oluşur. Tüm kişileri eylemlerinde koşullandıran yalancı Lelio’dur. Oyunun adının *Yalancı* olması boşuna değildir. Örneğin, *Kahvehane*’de birden fazla kahraman vardır ya da hiç kimse kahraman değildir. Oysa burada sanki yalancıdan bağımsız hareket edilemezmiş gibi insanlar bir işe kalkışma-

dan Lelio'nun bir yalan atmasını bekler ve o yalanı –yalan olduğunu anladıktan sonra– belgelemek ve yüzüne vurabilmek için işe koyulurlar. Bir zümrenin, Venedik'te bir grup insanın sabahtan akşama kadar başlıca uğraşısına dönüşen bu koşuşturma soylu sınıfın ne denli işsiz güçsüz olduğunu göstermeye yöneliktir.

Goldoni *La bottega del caffè*'yi (Kahvehane) 1750'de yazar. Ünlü 16 oyunundan, dahası önde gelenlerinden biridir. Bu oyunda da yaşamın her türlü entrikasını görmek olanaklıdır. İnsan ilişkileri açısından bakıldığında erdemin kötü alışkanlıklar üstünde yengisinin toplum sosyolojisi bakımından eğitici bir işlev gözetilerek işlendiği gözden kaçmaz. Yazar dürüst insanların yanı sıra dürüst olmayanları da işlerken, ki yazarın gerçeklik anlayışı bunu gerektirir, dürüstten yana olduğunu net bir biçimde ortaya koyar. Kişilerinin birer karakter olması ya da birer karakteri simgelemesi olgusunun tiyatro gerçekliğiyle örtüşmesine karşın sanki maskelerinden henüz sıyrılmış tipler olarak kişiliklerini bulamamış oldukları söylenebilir. Belki de bunun içindir ki yapıtın adında bir kişi yok ama bir yer –bir dükkân– var. Oysa *La locandiera*'da (Lokantacı Kadın) olay bir lokantada geçmesine karşın oyundaki tüm tipler bir karakter oyuncusudur. Kendilerine özgü bir kişilikleri vardır. Oyun da adını örneğin *Kahvehane*, *Meydan* gibi bir yerden değil, bir kişiden alır. O da başkişi Mirandolina'dır. Oyun bu kadının etrafında döner. Sanki öteki kişiler çevresindeki figüranlardır. Ancak gizli kahraman gibi saklı bir kişi vardır ve Mirandolina'nın karşı tipleridir. Cinsel doyum sağlamak için kadının etrafında dönen tüm soylu tiplerin şaşkınlık gösterileri arasında, mutlu sonla biten oyun anlayışının gereği, Mirandolina kendi sınıfından olan bu kişiyle evlenir. Mirandolina kendi sınıfından olanlara tutkundur ve soylu sınıftan olanlarla dalga geçmektedir. Bu tavır onun toplumsal duruşunun bir sonucudur. Ne ki Mirandolina'yı erkekleri baştan çıkaran bir

tip olarak görmek yanlıştır, çünkü o ayakta durabilmek için savaşımlar veren bir kadındır. Erkeklerin kendilerini beğenmişliği karşısında Goldoni'nin öne çıkarmak istediği karakter bir kadındır. Kadının öne çıkmasının dönemin toplumsal anlayışının bir ürünü olduğunu görmek gerekir.

Sevgiye dayalı bir içerik taşıyor oyunları. Kin ve nefret yoktur. Genellikle mutlu sonla biter. Bu eğilim biraz da Goldoni'nin karakterinden kaynaklanır. Goldoni iyi ve iyimser bir insandır; dünyayı toz pembe gören biridir. Kin, nefret taşımayan, sevgiyle dolu. Gerçeğe güler yüzle bakmasını ve oradan güldürü öğelerini çekip çıkarmasını bilen, eğlendiren ama düşündüren bir yazardır Goldoni.

Necdet Adabağ

Yazardan Okura

Sevgililerin yer almadığı çok az oyun vardır. Hemen hepsinde olay örgüsünün temel devindirici gücü duru aşktır. Adı “Sevgililer” olan bu oyun doğal olarak ötekilere oranla daha şiddetli bir aşkı sergilemelidir. Birbirini bağılılıkla, içten seven iki kişinin mutlu olmaları gerekir; öyle ki marazi kıskançlığın dışında tutkularının önüne geçecek engel tanımıyorum ben. Güzel İtalya’ımızda seven kalplerin felaketini oluşturan bu marazi kıskançlık dinginliği bulandırır, durgunluk içinde fırtınalar kopartır. Tutkularının peşinden sürüklenen gerçek sevgililerin özelliğini açıklamak için kuşkuya dayalı kıskançlıklarını oluşturan nedenlerin çoğunlukla eften püften, düş ürünü ve nerdeyse usdışı olarak işlenmesinde yarar vardır. İşte bu, dünyayı altüst eden bir zaafı daha gülünç duruma sokmak için gereklidir. Bu zaaf, ondan zamanında korunmasını bilmeyen ya da ona sınır tanımayan birini çılgına çevirir. Saçını başını yolmak, üstündekileri parçalamak, yaşamına son vermek girişimleri bu erdemli aşk oyununun töresinde vardır. Böyle bir aşka kapılmış bir âşığın bıçakla intihara kalkışması hikâye değil. Ben kendi gözlerimle gördüm kaç tanesini. Utanmasam kimler olduğunu da söylerim. Hey akılsız gençlik! Aşk için bu işkence niye! Tatlı aşına acı katmak niye! Çılgınlık bu, yalnızca çılgınlık. Örnek olsun size tanıtacağım bu sevgililer; onları eğlenerek izleyin, ama sakın ola, siz başkalarına eğlence olacak durumlara düşmeyin.

*Kişiler**

FABRIZIO	Yaşlı bir kentli
EUGENIA	Fabrizio'nun yeğeni
FLAMMINIA	Fabrizio'nun dul yeğeni
FULGENZIO	Kentli, Eugenia'nın sevgilisi
CLORINDA	Fulgenzio'nun yengesi
ROBERTO	Soylu kişi
RIDOLFO	Fulgenzio'nun arkadaşı
LISSETTA	Fabrizio'nun evinde hizmetçi
SUCCIANESPOLE	Fabrizio'nun yaşlı uşağı
TOGNINO	Fulgenzio'nun uşağı

Oyun Fabrizio'nun Milano'daki evinin salonunda geçer.

---

* Oyundaki kişilerin kendi kendine konuşmaları ve muhataplarına alçak sesle söyledikleri İtalyanca özgün metinde olduğu gibi parantez içine alınarak belirtilmiştir.

Birinci Perde

1. Sahne

(EUGENIA, FLAMMINIA)

EUGENIA

Neyiniz var ablacığım? Neden bana öyle kötü kötü bakıyorsunuz?

FLAMMINIA

Doğrusunu isterseniz Eugenia'cığım, o kadar sinirimi bozuyorsunuz ki sevgiyle bakacak hâl bırakmadınız bende.

EUGENIA

Şaşılacak şey! Sizi bu kadar sinirlendirmek için ne yaptım?

FLAMMINIA

Bay Fulgenzio'ya sürekli sert, hırçın, görgüsüz davranmanıza kızıyorum. Deli gibi âşık size. Aşkınızdan yanıp tutuştuğu besbelli. Sizi taparcasına seviyor. Ama sizin yine de onu üzmemekten, ters davranmaktan başka bir şey yaptığınız yok.

EUGENIA

İşte buna gülerim. Bu kadar mı acıyorsunuz Bay Fulgenzio'ya?

FLAMMINIA

Yooo... Hem adalet adına, hem de şükran borcunuzu ödemek için göstermeniz gereken sevecenliği sizin yeri-

nize ben gösteriyorum. Bay Fulgenzio bunu hak ediyor. Uygur bir adam, varlıklı, çok iyi yürekli. Düşünün: Çeyiziniz çok az; amcamız budalaca masraflarıyla hepimizi batırdı; ben önüme ilk çıkan biriyle evlendim. Kocamla üç yıl yoksulluk içinde yaşadım. Öldüğü zaman içimden ağlamak bile gelmedi. Durumunuz benimkinden daha parlak olmadığına göre böylesi ya da bundan beteri sizin de başınıza gelebilir. Bay Fulgenzio bulunmaz bir kısmet. Sizi seviyor, sizinle evlenmek istiyor. Ama siz, sevgili kardeşim, onu elinizden kaçıracaksınız. Çekip gidecek diyorum; başka yolu yok! Dün akşam her zamankinden daha keyifsizdi. Gidip onu görmelisiniz.

EUGENIA

Ben de diyorum ki Bay Fulgenzio iki saate kalmaz burada olur, yalvarıp yakarır, ben istersem özür bile diler.

FLAMMINIA

Siz ona hakaret edin, o sizden özür dilesin; olacak iş mi bu?

EUGENIA

Ooo... İlk kez olmayacak ki.

FLAMMINIA

İyi yürekliliğine aşırı güveniyorsunuz.

EUGENIA

O da benim aşkıma güvenmelidir.

FLAMMINIA

Demek siz de seviyorsunuz? Onun için mi böyle kötü davranıyorsunuz?

EUGENIA

Peki, ne yapıyorum ki ben ona?

FLAMMINIA

Hiç! Hiçbir şey! Buraya her gelişinde üzdünüz onu; bir an olsun rahat mı verdiniz adama?

EUGENIA

Hep ben mi üzdüm? O benden daha huysuz, daha dik-kafalı sanırım.

FLAMMINIA

Hayır, değil.

EUGENIA

Aslında öyle olduğunu siz de biliyorsunuz ya.

FLAMMINIA

Her nedense hep yengesi konusunda üzüyorsunuz onu.

EUGENIA

Yengesinin yüzünü görmek istemiyorum.

FLAMMINIA

Zavallı kadın, size ne yaptı ki?

EUGENIA

Bir şey yapmadı ama yüzünü görmeye dayanamıyorum işte.

FLAMMINIA

Bu ne nefret sevgili kardeşim! Tanrı cezalandırır sizi.

EUGENIA

Nefret ettiğim yok. Kadını görmeye dayanamıyorum, o kadar.

FLAMMINIA

Oysa kadıncağız size incelik gösterdi.

EUGENIA

İncelikleri onun olsun. Gözüme görünmesin yeter.

FLAMMINIA

Yine neler kuruyorsunuz? Fulgenzio yengesine karasev-dalı mı sanıyorsunuz? Ona yardımcı olmasını, onun işle-rine koşturmasını ağabeyi istemişti Fulgenzio'dan. Bunu biliyorsunuz.

EUGENIA

Orası öyle de, beni burada yalnız başıma bırakıp onunla gezmeye gitmesine ne demeli?

FLAMMINIA

Haydi canım kardeşim, iyiliğiniz için söylüyorum, bu kötü düşünceleri bırakın; bir de rica ediyorum o hanım hakkında konuşmayın.

EUGENIA

Söz veriyorum, adını bir daha ağzıma almam.

FLAMMINIA

İyi edersiniz. Ama yine söylüyorum: Bay Fulgenzio'nun en azından bugün ortalıkta gözükeceğinden kuşku var.

EUGENIA

Öyle mi dersiniz? Gelmediği tek bir gün olmadı ki.

FLAMMINIA

Damarına basmasaydınız belki de çoktan burada olurdu.

EUGENIA

Üstelik bu sabah geleceğini de söylemişti.

FLAMMINIA

Kesinlikle gelmeyecek.

EUGENIA

Birileriyle haber göndersem fena olmaz.

FLAMMINIA

Gelmeyişine üzüldüğünüz değil mi?

EUGENIA

Üzülmez olur muyum? Onu gerçekten seviyorum.

FLAMMINIA

Yine de sürekli kırıyorsunuz.

EUGENIA

Huyum böyle. Ama kendisini sevdiğimi biliyor.

FLAMMINIA

Biraz daha alçakgönüllü olun kardeşim.

EUGENIA

Her zaman ondan yanasınız.

FLAMMINIA

Ben doğrudan yanayım. (Öyle olmasam yandık, yılan dilli seni.)

EUGENIA

Gelen kim?

FLAMMINIA

Bay Fulgenzio'nun uşağı.

EUGENIA

Size dememiş miydim? Efendisi pek mi uzaktadır sanki?

FLAMMINIA

Durun bakalım. Hoşlanmayacağınız bir haber getirmiş olmasın!

EUGENIA

Elinde bir şeyler var.

FLAMMINIA

Zavallı genç, tepeden tırnağa beyefendi. Yüreği de pırıl pırıl.

2. Sahne

(TOGNINO ile öncekiler.)

TOGNINO

Hanımfefendiler, kulunuz.

EUGENIA

Merhaba Tognino, efendinizden ne haber?

TOGNINO

İyidir. Saygılarını sunuyor. Size bir mektubu var.

FLAMMINIA

Peki, şunda ne var?

TOGNINO

Biraz meyve.

FLAMMINIA

Zavalıcık!

EUGENIA

(*Flamminia'ya.*)

Dinleyin bakın, bana neler yazmış!

FLAMMINIA

Gücenmiş mi?

EUGENIA

Gücenmiş numarası yapmak istiyor, ama beceremiyor. Bakın nasıl başlamış mektuba: "Gaddar kadın!"

FLAMMINIA

Hadi canım, aşk kokuyor bu sözler.

EUGENIA

“Acı dilinizi tatlandırmak için size biraz meyve gönderme cesaretinde bulunuyorum.”

FLAMMINIA

Bal gibi aşk işte.

EUGENIA

“Sizi daha da öfkeliendirmekten korkmasaydım kendim gelecektim.”

FLAMMINIA

(Eugenia’ya.)

Gördünüz mü?

EUGENIA

(Flamminia’ya.)

Gelecektir. “Sizi gönülden seviyorum. Bu nedenle sizden uzak durmakla hoşlanacağınız bir şey yapmak umudunu taşıyorum.”

FLAMMINIA

(Daha yüksek.)

Gördünüz mü?

EUGENIA

Gelecektir. “Yüreğinizde bana karşı ufacık bir aşk kıvılcımı kalmışsa eğer, bana el yazınızla bir iki satır göndermenizi şiddetle arzu ediyorum.”

FLAMMINIA

Haydi, hemen yanıt verin. Biraz daha merhametli olun.

EUGENIA

Ona karşı çok yufkayürekliisiniz.

FLAMMINIA

Kimsenin acı çekmesine dayanamam.

EUGENIA

Şu erkekleri bu kadar hoş tutmaya değmez. Çok sevildiklerini belli etmek her zaman iyi değildir.

FLAMMINIA

Hiç böyle bir politika gütmедim. Kaldı ki yapamazdım.

EUGENIA

Benim yerime siz yazın.

FLAMMINIA

Gerçekten yazmamı ister misiniz?

EUGENIA

Elbette, yazın, beni sevindirirsiniz. Benim yazmam çok zaman alır. Siz daha iyi, daha çabuk yazarsınız.

FLAMMINIA

O hâlde bildiğim gibi yazarım.

EUGENIA

Tamam, bildiğiniz gibi yazın.

FLAMMINIA

Onu yatıştırmak için yazacağım, daha çok sinirlenmesini istemiyorum.

EUGENIA

Ne sanıyorsunuz, onu kızdırmaktan hoşlanıyor muyum?
Hayır efendim, hayır! Benim yakışıklı, küçük sevgilimi
avutacak güzel bir mektup yazın.

FLAMMINIA

Sizin adınıza.

EUGENIA

Tabii ki benim adıma.

FLAMMINIA

(Tognino'ya.)

Delikanlı bekleyin, hemen getiriyorum yanıtı.

TOGNINO

Sepeti nereye koyayım?

FLAMMINIA

Bana verin, bana verin! Eugenia bakın, ne güzel meyveler!
Sevdiğinizi bildiği için göndermiş, işini gücünü bırakıp size
meyve gönderiyor. Böyle bir adam bir daha ele geçmez.
Onun gibi bir sevgilim olsaydı, kesinlikle tapardım ona.

(Meyvelerle çıkar.)

3. Sahne
(EUGENIA, TOGNINO)

EUGENIA

Dün akşam efendiniz kaçta döndü eve?

TOGNINO

Her zamankinden daha erken. Günbatımından iki saat kadar sonraydı.

EUGENIA

Böyle erken geldiğini görünce yengesi ne dedi?

TOGNINO

Hoşlandığını belli etti.

EUGENIA

Bayan Clorinda'nın yanında kimse var mıydı?

TOGNINO

Yooo! Kimse gidip gelmez ki ona. İçe kapanık biridir. Kocası da biraz kıskanç; iş için Cenova'ya giderken kardeşine güvenip bıraktı onu. Başka kimseyle görüşmüyor hanımım.

EUGENIA

Birlikte hoş vakit geçiriyorlar mı?

TOGNINO

Fulgenzio evde olduğu zamanlar onu oyalayacak bir şeyler buluyor.

EUGENIA

(Biraz alınmış.)

İyi oyalıyor mu bari?

TOGNINO

(Ağzımı açmasam daha iyi.) Gördüğüm kadarıyla oyalıyor, birlikte yemek yiyorlar.

EUGENIA

(Soğukkanlı.)

Sofrada şakalaşıyorlar mı?

TOGNINO

Arada sırada.

EUGENIA

Efendiniz gerçek anlamda bir beyefendidir. Zaman zaman yengesiyle kâğıt oynadıklarını söylemişti bana, doğru mu?

TOGNINO

Evet hanımefendi, arada bir oynarlar.

EUGENIA

Akşamları gezintiye çıkıyorlar mı?

TOGNINO

Onu bilmiyorum doğrusu.

EUGENIA

Benden gizleyecek ne var? Dün akşam bile çıkmışlar. Kaç kişi gözleriyle görmüş.

TOGNINO

Olabilir.

EUGENIA

Tepemi attırıyorsunuz! Ne demek “olabilir”? Doğrudur deyin.

TOGNINO

Doğru olduğundan emin misiniz?

EUGENIA

Ya ben de gördüysem?

TOGNINO

Peki, biliyorsanız neden bana soruyorsunuz?

EUGENIA

(Şapşala bak, tuzağıma düştü.) Eve kaçta döndüler?

TOGNINO

Aşağı yukarı üç saat sonra.

EUGENIA

Hemen yemeğe mi oturdular?

TOGNINO

Hemen.

EUGENIA

Sonra da bir el oyun oynamışlardır.

TOGNINO

Bir el oynadılar.

EUGENIA

(Hele bir gelsin, görür gününü.)

4. Sahne

(FLAMMINIA ile öncekiler.)

FLAMMINIA

İşte size bir çırpıda yazdığım mektup. Dinlemek ister misiniz?

EUGENIA

Önemli değil, verin şunu bana.

FLAMMINIA

Veremem efendim, dinlemenizi istiyorum. “Sevgilim benim...”

EUGENIA

(*Dalga geçerek.*)

Geç, “sevgilimi” geç...

FLAMMINIA

Ne demek istiyorsunuz?

EUGENIA

Hiç, “sevgilim” iyi diyorum.

FLAMMINIA

Dinleyin. “Satırlarınız beni öylesine avuttu ki size içimdeki sevinci anlatacak söz bulmaktan yoksunum.”

EUGENIA

(*Alaylı.*)

Hem de ne sevinç.

FLAMMINIA

Öyle değil mi, yoksa?

EUGENIA

(*Açıkça alay ederek.*)

Öyle olmaz mı?

FLAMMINIA

Kabalık ediyorsunuz. “Sizi görmeyeli yüz yıl geçti sanki.
Canım sevgilim.”

EUGENIA

“Sevgilim” iyi diyorum.

FLAMMINIA

Sizi anlamıyorum.

EUGENIA

Ben beni anlıyorum.

FLAMMINIA

(Bu kız delirmiş.) “Gelin de avutun bir tanecik sevinç
kaynağınızı.”

EUGENIA

(Alaylı.)

Mutlu kılın hayranınızı...

FLAMMINIA

Bu ne biçim konuşma?

EUGENIA

Uyak bulmaya çalışıyorum.

FLAMMINIA

Uyak nedir gösteririm ben size. Yeter artık. “Kötü, acı-
masız bir kadın değil, size içten bağlı sevgiliniz olduğu-
mu göreceksiniz. İmza: Eugenia Pandolfi.” Gerektiği gibi
yazmış mıyım dersiniz?

EUGENIA

Olağanüstü. Verin zarfı, ben mühürlemek istiyorum.

FLAMMINIA

Ben de yapabilirim.

EUGENIA

Yooo, Tognino’ya elimle vermeliyim. Böylece benden al-
mış olduğunu söyler.

FLAMMINIA

(Mektubu verir.)

Haklısınız. Alın.

EUGENIA

Tognino, buraya gelin.

TOGNINO

Buyurun.

EUGENIA

Efendinize şöyle söyleyin: Ablam Flamminia benim adıma ona güzel bir mektup yazdı, ben de kendi ellerimle bir güzel yırtıyorum.

(Mektubu yırtar.)

FLAMMINIA

Gerçekten delirmişsiniz siz! Nedir bu çılgınlıklar?

EUGENIA

(Tognino'ya.)

Bir de bana gelmesini, yanıtı kendisine sözlü olarak vereceğimi söyleyin.

TOGNINO

Emredersiniz.

FLAMMINIA

Mektubu yırttığını söylemeyin efendinize.

EUGENIA

Hayır, söylesin. Tognino, söylerseniz benden size bir gümüş!

TOGNINO

Lütfedersiniz. Emrinizi yerine getireceğim.

FLAMMINIA

(Tognino'ya.)

Bir şey söylemeyin diyorum size.

TOGNINO

Beni bağışlayın. Kız kardeşiniz hanımefendi pek zorlayıcı davranıyor. Bir gümüş Milano'da tam kırk beş lira eder.

(Çıkar.)

5. Sahne
(FLAMMINIA, EUGENIA)

FLAMMINIA

Bu aptallığı neden yaptınız?

EUGENIA

“Neden, niçin, nasıl” adlı kitabı okumadınız mı? Okuyun, anlarsınız.

FLAMMINIA

Bıktım usandım artık bu kabalıklardan.

EUGENIA

Dün akşam Bay Fulgenzio eve gitmek için çok acele ediyordu.

FLAMMINIA

Öfkesinden çıkıp gitti.

EUGENIA

Yok canım, sözü vardı da ondan gitti.

FLAMMINIA

Kime sözü vardı?

EUGENIA

Şeytanın tekine.

FLAMMINIA

Eugenia, dilinizin cezasını çekeceksiniz.

EUGENIA

Elimde değil, o çirkin yalanlara dayanamıyorum.

FLAMMINIA

Uşak bir şey mi söyledi?

EUGENIA

Hayır.

FLAMMINIA

Hemen herkese inanmayın.

EUGENIA

Yoo, kimseye inanmam ben.

---

* O yıllarda Fransa’da basılan ve moda olan bir kitap.

FLAMMINIA

Fulgenzio'ya inanabilirsiniz.

EUGENIA

Hele ona asla.

FLAMMINIA

Ya bana?

EUGENIA

Asla.

FLAMMINIA

Sizin gibi düşünmeyen herkes sizce haksızdır. Aaa, amcamız geliyor.

EUGENIA

Yanına yine kimi takmış?

FLAMMINIA

Tanımıyoruz galiba.

EUGENIA

Yanında hep olmayacak birileri vardır.

FLAMMINIA

Ona bakarsanız, kim bilir kimlerdendir! Kralın bilmem nesidir. Amcam bire bin katar; herkese de alay konusu olur.

6. Sahne

(FABRIZIO, ROBERTO ile öncekiler.)

FABRIZIO

Küçükhanımlar, sizleri tanımak ve onurlandırmak isteyen bir şövalye var burada: Otrikoli kontu. İtalya'nın önde gelen ailelerinden, çok varlıklı bir beyefendi.

ROBERTO

Bay Fabrizio beni fazla yüceltiyor. Bu övgülerin hiçbirini hak etmiyorum.

FABRIZIO

Söylesek de bir, söylemesek de: Dünyanın en ünlü şövalyesidir. Şövalyelikte bütün Avrupa'da üstüne yoktur.

(Yeğenlerine hafifçe gülümseyerek.)

Konta karşı görevinizi yerine getirin.

FLAMMINIA

(Roberto'ya.)

Böylesine ünlü ve soylu bir kişiyi tanıma şerefini benzersiz talihime borçluyum efendim.

ROBERTO

O şeref bana ait.

FABRIZIO

Bakınız sayın kont, bu yeğenim Flamminia. Genç yaşta dul kaldı. Kocasını Milano'nun ileri gelen tüccarlarından dandı.

FLAMMINIA

(Zavallı çaresiz adam, yoksulluk içinde öldü.)

FABRIZIO

Tek başına koca bir evi çekip çevirecek kadındır. Ne Milano'da ne İtalya'da bulunur Flamminia gibisi.

ROBERTO

Hanımefendiyi candan kutlarım.

FLAMMINIA

Amcam bana takılıyor, böyle niteliklerim yoktur.

FABRIZIO

Hadi Eugenia, siz de bir şeyler söyleyin, ince ruhunuzu, kıvrak zekânınızı gösterin. Bakın, böyle bir genç kız daha gelmemiştir dünyaya. Öyle bir dans eder ki benim diyen balerinin ağzı açık kalır. Öyle güzel şarkı söyler ki dinleyen kendinden geçer. Öyle iyi bir konuşmacıdır ki dünya dünya olalı böylesini duymamıştır.

ROBERTO

Küçükhanım erdemleriyle, güzelliğiyle hayranlık uyandırıyor.

EUGENIA

Sizden rica ediyorum: Onurumu kırma hevesini amcamla paylaşmayınız.

ROBERTO

(*Fabrizio'ya.*)

Nasıl olmuş da evde kalmış Bayan Eugenia?

FABRIZIO

Ya efendim, Milano'nun en önde gelen soylularından istedikler de kimseye vermedim. Büyük emeller besliyorum onun için.

ROBERTO

Doğrusu bu hanımefendi ender niteliklerine denk bir kismetle yaraşır.

FABRIZIO

Bu zamanda kimseye güvenilmiyor. Ortalıkta varlıklı yok, borçlu çok. Varlık deyince de Otrikoli kontları dünyada bir tane.

ROBERTO

Ben ötekilerle yarışamam. Benim servetim epeyce sınırlı. Ben onurlu ve açıksözlü oluşumla övünürüm.

FABRIZIO

Sevgili yeğenlerim, işte size saygın bir şövalye örneği. Bu adam insanlara içtenliğin ne olduğunu apaçık öğreten bir kitaptır.

FLAMMINIA

(*Fabrizio'ya.*)

Kendisini uzun zamandır tanıyorsunuz galiba?

FABRIZIO

Yo, kendisiyle konuşmak onuruna ilk kez bugün kavuştum.

FLAMMINIA

(Otuz yıldır tanıyormuş gibi konuşuyor da.)

FABRIZIO

Bolonyalı soylular soylusu bir dostum, Zeusi ve Apelle'den sonra dünyaya gelen en büyük ressam gönderdi onu bana. Sayın kont resimden hoşlanıyorlar herhâlde.

---

* MÖ 5 ve 4. yy.da yaşamış ünlü Yunanlı ressamlar.

ROBERTO

Kesinlikle, çok hoşlanırım.

FABRIZIO

Eh, büyük adamlar, sayın kont gibi üstün yetenekli kişiler her şeyden anlamak zorundadır. Efendim, şu benim zavallı evimde, şu derme çatma kulübemde, şu fakirhanemde görülmemiş değerde başyapıtlar, görkemli resimler bulacaksınız. Fransa kralında bile yoktur. Büyük ustaların özgün yapıtları. Sevgili yeğenlerim, bu soylu kişiyi götürüp alçakgönüllü galerimi gezdirin. Ressamlar ressamının başyapıtını, o görkemli tabloyu gösterin. Sayın kont, Tiziani'nin* akıllara durgunluk veren bir tablosunu göreceksiniz; ben yüz altına almıştım, şimdi iki bin altın veriyorlar. Ne dersiniz? İki bin altın değerindeki tabloya yalnızca yüz altın, işten anlamak buna derler işte. Bu konuda kimse elime su dökemez.

EUGENIA

(Yazık boşa harcanan paralara! Özgün diye yutturmuşlar ama hepsi kopya.)

ROBERTO

Zevk sahibi olduğunuz ortada. Hayran kalmak fırsatını kaçırmayacağım.

FABRIZIO

Eh, ufak tefek parçalar. Evin durumunu hoş görün. Haydi, Wandich'in** birbirinden üstün dört yapıtını, Veronese'den iki tane akşam yemeği tablosunu, Guercino'nun sanat harikasını gösterin kendisine. Sonra da Michelangelo Buonarroti'nin benzeri yapılamayan tan kızılığını, bir de Correggio'nun paha biçilmez gecesini. Her biri birer servet bunların, servet sayın kont.

ROBERTO

Anladığım kadarıyla hükümdarlara özgü bir galeriye sahipsiniz.

---

* Tiziano Vecellio (1488/90-1576)

** Anton van Dyck (1599-1641)

FABRIZIO

Yoksul bir adama ait ufak tefek şeyler. Zahmet edip buyurun, gezin yeğenlerimle birlikte.

FLAMMINIA

(*Fabrizio'ya.*)

Biz tablolardan anlamıyoruz, sizin gibi neyin ne olduğunu da bilemeyiz...

FABRIZIO

Önemi yok. Nasıl olsa sayın kont bu işlerin uzmanı. Siz yardımcı olun. Ben ne yazık ki gitmek zorundayım, işim var. Dönünce hiç görmediği birkaç şey de ben gösteririm kendisine.

ROBERTO

Bize eşlik etseydiniz mutlu olurdum. (Aslında küçükhanımları yeğlerim.)

FLAMMINIA

(*Eugenia'ya.*)

(Ben gideyim kardeşçğim. Sizin gelmenize gerek yok.)

EUGENIA

(*Flamminia'ya.*)

(Ben de gelmek istiyorum.)

FLAMMINIA

(*Eugenia'ya.*)

(Ya Bay Fulgenzio gelirse...)

EUGENIA

(*Flamminia'ya.*)

(Umurumda değil! Beni kiminle görürse görsün. Oh ne âlâ! Beyefendi yengesi ile gönül eğlendirecek, ben istediğim gibi dolaşmayacağım.)

(*Çıkar.*)

FLAMMINIA

(Çok bilmiş yaratık!)

(*Çıkar.*)

FABRIZIO

Buyurun sayın kont.

ROBERTO

(Çıkarken.)

Verdiğiniz bu fırsatı kaçırmayacağım.

FABRIZIO

Şeref duydum...

ROBERTO

Bir şey mi buyurdunuz?

FABRIZIO

Lütfedip bugün bizimle kalın, birlikte iki lokma yiyelim.

ROBERTO

İyi ama...

FABRIZIO

Yooo, itiraz yok.

ROBERTO

Peki, yok.

FABRIZIO

Kesin söz istiyorum.

ROBERTO

Sonra konuşuruz.

FABRIZIO

Söz mü?

ROBERTO

Üstelemeyin.

FABRIZIO

Söz mü?

ROBERTO

Ne söyleyeyim, bilmiyorum.

FABRIZIO

Kusura bakmayın ama benzerini imparatorlar sofrasında bile yiyemeyeceğiniz, kendi ellerimle yaptığım bir iki kap yemek tadacaksınız.

ROBERTO

Lütuflarınızı geri çeviremem. (Her şeyi abartıyor. Bundan çılgını yoktur herhâlde.)

(Çıkar.)

7. Sahne

(FABRIZIO, sonra SUCCIANESPOLE)

FABRIZIO

Adım dillerde dolaşmalı. Herkes benden söz etmeli. Dünyanın her köşesinde altı pare top, atlar, arabalar ve davullarla karşılanmalıyım. Ne var ki yaşı, bunak bir uşaktan başka yanımda kimse kalmadı. Ama olsun. Ben yaparım. Yemekleri kendi ellerimle yaparım. Hey Succianespole.

SUCCIANESPOLE

Efendim?

FABRIZIO

Mutfakta durumlar nasıl?

SUCCIANESPOLE

İyidir.

FABRIZIO

Ocak yanıyor mu?

SUCCIANESPOLE

Hayır efem.

FABRIZIO

Neden yanmıyor?

SUCCIANESPOLE

Odun yok da ondan.

FABRIZIO

Bırak budalalığı, bugün öğle yemeğinde değerli bir konuğum var, bir ekselans.

SUCCIANESPOLE

Memnun oldum.

FABRIZIO

(Sır verircesine güler.)

Ekselansa ne yedireceğiz Succianespole?

SUCCIANESPOLE

Ekselansları ne emrederlerse onu.

FABRIZIO

Senin şu iç bayıltan ağırkanlılığın kimi zaman çıldırtıyor beni.

SUCCIANESPOLE

Ben tez canlıyım efem.

FABRIZIO

Makarna ezmesi yapabilir misin?

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

FABRIZIO

Fransız tarzı dana yahnisi?

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

FABRIZIO

Sebze çorbası?

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

FABRIZIO

Ya köfte?

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

FABRIZIO

Kızarmış domuz ciğeri?

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

FABRIZIO

Bunları alacak paran var mı?

SUCCIANESPOLE

Hayır efem.

FABRIZIO

Sana bir altın vermiştim ya!

SUCCIANESPOLE

Ta ne zamandı o!

FABRIZIO

Harcadın mı?

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

FABRIZIO

Ücretini de vermiştim, harcadın mı?

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

FABRIZIO

Meteliğe kurşun atıyorsun, ha?

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

FABRIZIO

Batsın şu “evet efemlerin, sepet efemlerin”. Başka laf bilmez misin be adam?

SUCCIANESPOLE

Ne demeliyim, siz söyleyin!

FABRIZIO

Önce para bulalım.

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

FABRIZIO

Kaç tane çatal kaşığın var?

SUCCIANESPOLE

Sanırım altı.

FABRIZIO

Doğru, on ikiye. Altısını rehine verdim, altı kaldı. Dört kişiyiz ikisini daha verelim.

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

FABRIZIO

Hemen rehinciye koş!

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

FABRIZIO

İki saat bekletme beni.

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

FABRIZIO

Dönüp geldiğin zaman alışverişe çıkalım.

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

FABRIZIO

Şarap var mı?

SUCCIANESPOLE

Hayır efem.

FABRIZIO

Ekmek var mı?

SUCCIANESPOLE

Hayır efem.

FABRIZIO

Belanı bul adam. Evet efem; dayak düşkünü, al sana!

SUCCIANESPOLE

Hayır efem.

(Selamlayarak çıkar, geri döner.)

FABRIZIO

Altından nasıl kalkacağım bu işin? Bu evde her şeyin dibine darı ekilmiş. Eldeki avuçtakini tüketmişim. Ama önemi yok. Yeter ki bundan sonra talihim açık olsun. İlişki kurduğum ünlü kişiler, prensler, ağırladığım soy-lular altın üzengili atlara bindirecekler beni. Ne ekersen onu biçersin. Attığın tohum bire yüz vermeli. Koy rehine, al harca. Sonra arkasından? Saltanat arabası, saltanat.

SUCCIANESPOLE

(Kafasını uzatarak.)

Taş arabası, taş.

(Hemen çıkar.)

FABRIZIO

Şeytan görsün yüzünü!

(Peşinden koşarak çıkar.)

8. Sahne
(LISSETTA, RIDOLFO)

LISSETTA

Emirleri nedir Bay Ridolfo'nun?

RIDOLFO

Hanımlarınızdan biri ile konuşmam gerek.

LISSETTA

Hangisine haber vermemi isterler?

RIDOLFO

Aslında konu Bayan Eugenia ile ilgili, ama ben Bayan Flamminia ile görüşmeyi yeğlerim.

LISSETTA

Merakımı bağışlasınlar: Bay Fulgenzio'nun yakın dostu olduğunuzu biliyorum. Küçük hanımefendi ile aralarında yine bir şey mi geçti yoksa?

RIDOLFO

Neler neler... Tahmin edemeyeceğiniz olaylar.

LISSETTA

Attım, tuttu. Bakalım ikincisini de tutturabilir miyim? Düğünün nasıl ve ne zaman yapılacağını görüşeceksiniz herhâlde?

RIDOLFO

Tersine. Fulgenzio herkesin önünde açıklamamı istediğine göre niçin geldiğimi size de söyleyebilirim. Arkadaşım Eugenia'dan ayrılmak için beni aracı kıldı. Uygarca ayrılmak istiyor. Bir daha buraya ayak basmayacak. (Keşke benden önce gidip yetiştirse, ne iyi olur.)

LISSETTA

Bu da nereden çıktı?

RIDOLFO

Bu ne sizi ilgilendirir ne de beni. Onların sorunu.

LISSETTA

Aaaa, bilmek kolay. Kavga etmişlerdir.

RIDOLFO

Olabilir.

LISSETTA

Kavgı ettilerse barışrlar.

RIDOLFO

Biraz zor.

LISSETTA

Şimdiye kadar kaç kez darılıp barıştılar.

RIDOLFO

Bu kez arkadaşım iyice kararlı. Düşünüp taşınmasını, hemen böyle bir karar vermemesini kaç kere söyledimse de dediğinden dönmedi. Kızgın boğa gibi üstüme geldi; ardından gözyaşları içinde yalvardı ve “Beni bu dertten kurtar,” dedi.

LISSETTA

İnanmıyorum, inanmayacağım da. Bu cilveleri çok gördüm. Bir daha yutmam.

RIDOLFO

Haydi bir an önce gidip şu yükü üstümden atayım. Onlardan biri ile konuşayım; Fulgenzio’nun niyetini iletirim. Ne olacaksa olsun. Yeter... Bunaldım artık.

LISSETTA

Bu konuyu açarsanız, Bayan Eugenia’nın yüreğine iner. Biraz insafllı olun; damdan düşer gibi söylemeyin!

RIDOLFO

İnanın bana, istemeye istemeye yapıyorum. Dostumdan beni bağışlamasını rica ettim: Ben bu adımı attıktan sonra pişman olduğunu görürsem çok üzüleceğimi de söyledim. Öyle kararlıydı ki ne dediysem kulak asmadı. Bayan Flamminia’yı çağırın bana.

LISSETTA

Şu anda amcasının bir konuğuyla birlikte; ona birkaç tablo gösteriyor.

RIDOLFO

Bayan Eugenia nerede?

LISSETTA

Bayan Eugenia da onlarla... Durun durun. Bay Fulgenzio'nun bu yabancından haberi oldu da öfkesi ondan mı yoksa?

RIDOLFO

Haa! Bir mektuptan söz etti, ama ne olduğunu anlamadım. Haydi, birinden biriyle görüştürün beni.

LISSETTA

Zavallı hanımcığım! Peki, gidiyorum efendim. Aaa, kim gelmiş?

RIDOLFO

İşe bakın: Fulgenzio!

LISSETTA

Ben dememiş miydim?

RIDOLFO

Beni almaya gelmiş olmalı.

LISSETTA

Yaa, evet, sizi almaya gelmiştir!

9. Sahne

(FULGENZIO ile öncekiler.)

FULGENZIO

(Kaygılı, Ridolfo'yu bir yana çekerek.)

(Size bir şey söyleyeceğim.)

RIDOLFO

(Fulgenzio'ya alçak sesle.)

(Henüz göremedim.)

FULGENZIO

(Konuşamadınız mı?)

RIDOLFO

(Hayır dedim ya.)

FULGENZIO

(Size söylediklerimden Bayan Eugenia'nın haberi olmadı mı?)

RIDOLFO

(Ne onu ne ablasını görebildiğime göre...)

FULGENZIO

(Peki, Lisetta'nın haberi var mı?)

RIDOLFO

(Ona bir şeyler çıtlattım.)

FULGENZIO

Sevgili arkadaşım, hâlime acıyın, n'olur! Siz çıktıktan sonra kanımın donduğunu hissettim; uşak tutmasaydı yere yıkılacaktım. Aaaa! Bütün bunlara o aşağılık uşak neden oldu. Zavallı Eugenia kıskançtır, ama aşırı kıskançlığı derin bir aşkın ürünüdür. Konuşmadığınız benim yararına oldu. Lisetta, Tanrı aşkına bir şey söylemeyin hanıminıza. Şu birkaç kuruşu alın da hatırım için harcayın. Siz de çok sevgili Ridolfo, zaafımı bağışlayın. Özür diliyorum, sizi sevgiyle kucaklıyorum.

LISETTA

(Başka türlü zaten olanaksızdı.)

RIDOLFO

Dostum sizi anlıyorum, ama bana bir daha böyle bir görev yüklemeyin.

FULGENZIO

Haklısınız. Tanrı'ya şükür işler yolunda gitti. Lisetta, Bayan Eugenia nerede?

LISETTA

İçerde, giyiniyor. (Yabancıyı ağızından kaçırmayayım.)

FULGENZIO

Lütfedip gelseler...

LISETTA

(Çıkmak üzere.)

İleteyim efendim.

FULGENZIO

Baksanıza, sinirli mi?

LISETTA

Sanmıyorum.

FULGENZIO

Gidin, çağırın.

LISSETTA

(Oooo! Gerçekten birbirine vurgun bunlar.)

(Çıkar.)

10. Sahne

(FULGENZIO, RIDOLFO)

RIDOLFO

Görüşmek üzere dostum.

FULGENZIO

Ne o, gidiyor musunuz?

RIDOLFO

Kalmamı mı istiyorsunuz?

FULGENZIO

Yooo! Gitmek istiyorsanız gidin.

RIDOLFO

Evet gideyim. Yalnız kalmaktan hoşlanacağınızı biliyorum. Sizi anlıyorum, ama izin verin, dostça bir iki sözüm olsun. Sevdiğiniz kişinin aşkınızı hak ettiğine inanıyorsanız bazı şeylere katlanmayı göze alın. Bu dünyada birbirimizi hoş görmemiz, özellikle kadınlara karşı anlayışlı olmamız gerek. Sizce uğruna acı çekmeye değiyorsa iyice düşünüp karar verin. Bir kez karar verdikten sonra akıl yolundan asla ayrılmayın; aşk gözünüzü kör etmesin, dünyanızı karmartmasın, yaşamınızı altüst etmesin.

(Çıkar.)

11. Sahne

(FULGENZIO, sonra EUGENIA)

FULGENZIO

Arkadaşım haklı, hem de çok haklı. Kadınlar için birtakım sıkıntılara, üzüntülere katlanmak gerek; özel-

likle kadının sevgisine inanıyorsan, kuruntu etmenin, kılı kırk yarmanın, pireyi deve yapmanın anlamı yok. Çabuk parlıyorum. Bunu ben de biliyorum. Ama ileride kendime kesinlikle çekidüzen vereceğim. Daha ılımlı olacağım. Beni seviyor. Bunu biliyorum. Bırakayım konuşsun istediği kadar, işte geliyor. Dilerim huysuzluğu üstünde değildir. Keyfi yerinde gibi. Ama belki yapmacıktır, duygularına gem vuruyor olabilir. Aman yine kuruntuya başlamayalım!

EUGENIA

(Neşeli görünmeye çalışarak.)

Kulunuz köleniz, Bay Fulgenzio.

FULGENZIO

Kulunuzu kölenizi bir tarafa bırakın!

EUGENIA

Ağzımdan kaçtı. Saygılar sunarım. Beyefendi nasıllar?

FULGENZIO

(Biraz heyecanlanır.)

Fena değilim. Ya hanımefendi nasıllar?

EUGENIA

Ben mi, çok iyiyim. Olağanüstü.

FULGENZIO

Mutlu oldum. Pek keyiflisiniz bu sabah.

EUGENIA

Övgüleriniz beni hep böyle sevindirir.

FULGENZIO

(Bu işte bit yeniği var. Sakin olmam gerek, ama korkarım kendimi tutamayacağım.)

EUGENIA

Güzel bir gün değil mi, kendileri ne derler?

FULGENZIO

Sevgili hanımefendi, şu “kendileri” sözü ile beni iğneliyorsunuz.

EUGENIA

Bu sabahtan kalma. Sürekli kullandım da.

FULGENZIO

Kimlerle birlikteydiniz?

EUGENIA

Birkaç hanım arkadaşım. Ziyarettime gelmişlerdi. Dahası bu akşam gelip beni gezintiye çıkaracaklarını söylediler.

FULGENZIO

Siz ne yanıt verdiniz?

EUGENIA

Çıkabileceğimi söyledim tabii ki.

FULGENZIO

Bensiz mi?

EUGENIA

Elbette.

FULGENZIO

Pek hoş; buyurun çıkın bakalım.

EUGENIA

Ne o! Bir akşam olsun beni gezintiye çıkardınız mı?

FULGENZIO

Emirleriniz olurdu.

EUGENIA

İtiraf edin, başka işleriniz var, çok dolusunuz.

FULGENZIO

Benim mi işlerim var? Ben mi doluyum?

EUGENIA

Evet, siz! Boşuna konuşmayalım. Evde fazla iskambil kâğıdınız varsa, onu sizden rica edeceğim; akşam yemeklerinden sonra ablamla bir iki el çevirip vakit öldürmek istiyorum.

FULGENZIO

Bu da nereden çıktı? Bu ne biçim söz! Dilinizin altındaki baklayı çıkartın lütfen!

EUGENIA

Ne baklası efendim. Erkenden odama çekilmemek için kâğıt oynamak istiyorum. Akşamları buradan ayrılmak

için acele ediyorsunuz. Sizi anlıyorum: Önemli işleriniz, ilgileneceğiniz konular var. Ben de kardeşimle kâğıt oynuyor ya da dostlarımla gezintiye çıkıyorum.

FULGENZIO

Bakın Bayan Eugenia, biz birbirimizi tanırız.

EUGENIA

Anlaşılan bunu da kötüye çekeceksiniz?

FULGENZIO

Birbirimizi tanırız diyorum, hem de iyi tanırız!

EUGENIA

Elbette; tanırız, iyi tanırız.

FULGENZIO

Uşağım bir daha evinize adım atmayacak.

EUGENIA

Umurumdaydı sanki; efendisi de gelmesin istersel!

FULGENZIO

Haydiii! Her zamanki gibi yine çok kibarsınız!

EUGENIA

Canınız sıkılmışa benzer.

FULGENZIO

Yengemle çıkıp bir iki tur attıysam...

EUGENIA

Yengenizin ne ilgisi var şimdi? Bana ne yengenizden?

FULGENZIO

Ne dediğimi biliyorum. Bir daha o aptal uşağımın ağzından laf almak gibi bir eğlenmeniz olmayacak.

EUGENIA

Hayret ediyorum doğrusu. Bir kere daha söylüyorum: Umurumda değilsiniz, ne siz ne uşağınız.

FULGENZIO

(Gücenmiş, bir oraya bir buraya gider.)

Demek öyle: Ne ben, ne o... ne ben ne o.

EUGENIA

Başım dönüyor, gidip gelmeyin artık.

FULGENZIO

(Kafasına vurur.)

Ne o, ne ben, öyle mi?

EUGENIA

Yine mi başlıyoruz?

FULGENZIO

(Bu kez iki eliyle.)

Ne o, ne ben?

EUGENIA

(Öfke ve sevgi arasında.)

Ruhum benim, bırakalım bu bayağılıkları.

FULGENZIO

(Kendisini bir iskemlenin üzerine bırakır.)

Dayanamıyorum artık.

EUGENIA

Siz tam bir delisiniz, itiraf edin.

FULGENZIO

(Dövünmeye devam eder.)

Ben mi, ben mi deliyim?

EUGENIA

(Biraz sevgi ile.)

Anlaşılan tartışmayı kesmek niyetinde değilsiniz?

FULGENZIO

Sürtük! Gaddar!

EUGENIA

Aşka bak aşka! Ufacık bir şeyden alevleniyor, küplere biniyor. Hiçbir şeye gelemiyor bu pek nazik beyefendi. Seven gönül katlanmalıdır. Kadın özveri bekler. Şu yaptığına bakın; kendini sevdireceğini sanıyor.

FULGENZIO

(Sakinleşmiş.)

Doğru, haklısınız.

EUGENIA

Dön dolaş aynı yerdeyiz.

FULGENZIO

Hoş görün, bir daha yapmayacağım.

EUGENIA

Bırakın bu çocukça davranışları. Bir daha olmasın!

FULGENZIO

(Sevgiyle güler.)

Bu akşam gezintiye çıkacak mısınız?

EUGENIA

(Sevgi ile şakalaşır.)

Canım isterse.

FULGENZIO

Kiminle çıkıyorsunuz?

EUGENIA

(Yukarıdaki gibi.)

Hııı?

FULGENZIO

Benimle çıkacaksınız.

EUGENIA

(Alaycı.)

Pek de eminsiniz!

FULGENZIO

(Biraz kırgın.)

Benimle gelmek istemiyor musunuz?

EUGENIA

Eğer gönülden istiyorsanız.

FULGENZIO

Benim sevgili Eugenia'm, bunca kuşku niye? Aşkına güveniniz yok. Neden? Yaklaşık bir yıldır birlikteyiz, sizi sevdiğimi her fırsatta kanıtlamadım mı? Benden hâlâ şüphelenerek haksızlık etmiş olmuyor musunuz? Şu zavallı yengeme içerlediğinizi biliyorum. Ama bana verilmiş bir görev var. Kardeşim sevgili karısıyla ilgilenmemi ısrarla rica etti. Ben kibar bir adamım, onuruma düşkünüm. Onu yalnız başına bırakamam, kabalık yapamam.

Akıllı bir kadınsanız dürüstlüğümden mutlu olun, durumumu değerlendirin; Tanrı aşkına Eugenia'cığım, işken-
ce etmeyin bana.

EUGENIA

Tamam, haklısınız. Artık sizi üzmeyeceğim. Hoş görün,
yanlışımın farkındayım...

FULGENZIO

Yeter bu kadar; ağlatacaksınız beni!

EUGENIA

Beni hep seveceksiniz değil mi?

FULGENZIO

İnanın, bu soruyu sormakla beni kırıyorsunuz.

EUGENIA

Soruyorum, çünkü her an her saat yinelemenizi bekliyo-
rum.

FULGENZIO

Evet sevgilim, sonsuza dek seveceğim sizi; Tanrı izin ve-
rirse çok geçmeden benim olacaksınız.

EUGENIA

Peki ne bekliyorsunuz?

FULGENZIO

Kardeşimin dönmesini.

EUGENIA

O olmadan evlenemez misiniz?

FULGENZIO

Beklememek yakışık almaz.

EUGENIA

Neden ertelediğinizi ben biliyorum.

FULGENZIO

Neymiş nedeni?

EUGENIA

Yengenizin keyfini kaçırmamak.

FULGENZIO

Olmaz olsun yengem; dilim tutulsun ondan söz edersem.

EUGENIA

Buyurun işte, konuşmak yasak.

FULGENZIO

Buna neden olan hep sizsiniz.

EUGENIA

Bir daha ağzımı açmayacağım.

FULGENZIO

Saçmalamadan konuşamaz mısınız?

EUGENIA

Saçma sapan konuşan sizsiniz sayın bay küstah!

FULGENZIO

Şimdi size bir oyun oynayayım da görün.

EUGENIA

Hey! Kimse yok mu orada?

FULGENZIO

(Kızgın.)

Boşuna seslenmeyin!

EUGENIA

Sersem.

FULGENZIO

Gidiyorum.

EUGENIA

Güle güle.

FULGENZIO

Bir daha da gelmiyorum.

EUGENIA

Umurumdaydı sanki.

FULGENZIO

(Koşarak çıkarken.)

Tanrı beni kahretsin!..

EUGENIA

Bu ne biçim yaşam? Bu ne marazi aşk! Yapamıyorum, dayanamıyorum artık.

(Çıkar.)

İkinci Perde

1. Sahne

(FLAMMINIA, RIDOLFO)

FLAMMINIA

Sizinle hiç çekinmeden açık konuşmak arzumı hoş görün. Rahatsız ediyorsam çok özür dilerim.

RIDOLFO

O nasıl söz! Sizi dinlemek onurdur benim için.

FLAMMINIA

Bay Fulgenzio'yu en son ne zaman gördünüz?

RIDOLFO

İki saat kadar önce. Buradaydı. Sanırım Bayan Eugenia ile barıştılar.

FLAMMINIA

Ah sevgili Ridolfo, görülmüş şey değil! Buna ne denir bilmiyorum. Daha barışır barışmaz yeniden bozuştular. Bay Fulgenzio da umutsuzluk içinde bağıra çağıra lanetler ederek çıktı gitti.

RIDOLFO

Böyle sürdürmeleri olacak şey mi? Birbirlerini seviyorlar mı, yoksa sevmiyorlar mı?

FLAMMINIA

Deli gibi seviyorlar, ama ikisi birbirinden dikkafalı. Kız kardeşim sürekli kuruyor. Fulgenzio sinirli, hoşgörüsüz,

hemen alevlenen biri. Hani bunlar üzerine oyun yazılsa dünyanın en güzel oyunu olur.

RIDOLFO

Bayan Flamminia'ya nasıl yardımcı olabilirim?

FLAMMINIA

Bakın efendim, ben yaratılıştan iyi yürekli, herkese elinden geldiğince yardım etmek isteyen bir insanım. Özellikle canım gibi sevdiğim kardeşime. Dünyanın en iyi kızıdır. Bir de şu aşkıdan kaynaklanan hırçınlıkları olmasa! Onun acı çekmesi beni çok üzüyor. Söylediğim gibi, Bay Fulgenzio o gün kaba davrandı; ardından çekip gidince kızcağız odasına kapandı, hüngür hüngür ağladı durdu. Bir türlü avutamadık. Sizden ricam Bay Ridolfo, zahmete katlanıp Fulgenzio'yu bulmak, tatlı dilinizle buraya dönmesini sağlamaktır. Zavallı kızcağızı avutmanın tek yolu bu. Lütfen ağladığını, umutsuzluğa kapıldığını söyleyiniz. Biraz daha insancıl, biraz daha hoşgörülü olmaya ikna edin onu. Tanrı aşkına, yalvarıyorum size, gururu bir yana bıraksın, her güçlüğün üstesinden gelip bu evliliği gerçekleştirsin. N'olur, özellikle bunları ona anlatmaya çalışın. Kız kardeşim bana söz verdi, bundan böyle daha özenli davranacak, ona sorun çıkarmayacak, yakını olan o kişinin adını ağzına almayacak: Lütfen, hatırım için bunları ona iletin.

RIDOLFO

Yavaş yavaş sevgili bayan, ben bunlardan hangi birini aklımda tutayım.

FLAMMINIA

Baştan anlatayım.

RIDOLFO

Buraya gelmesini söylesem yetmez mi?

FLAMMINIA

Yeter ama onu bu duruma hazırlamanızda yarar var...

2. Sahne

(FABRIZIO, elinde sepetle SUCCIANESPOLE
ve öncekiler.)

FABRIZIO

Flamminia çok terledim, bana temiz bir gömlek getirin.
(*Ridolfo onu selamlar.*)

FLAMMINIA

Lisetta'ya söyleyin efendim. Şu anda odanızda.

FABRIZIO

Görüşürüz Bay Ridolfo.

RIDOLFO

Benim görevim çoktan bitti.

FABRIZIO

Hoş görün, çok yürüdüm, çok yoruldum, başım dönüyor. Üstelik öyle bir alışveriş yaptım ki vali bey halt etmiş... Değil mi Succianespole?

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

FLAMMINIA

(*Fabrizio'ya.*)

Gidip üstünüzü değiştirin.

SUCCIANESPOLE

(*Fabrizio'ya.*)

Ben gitsem mi?

FABRIZIO

Bekle.

SUCCIANESPOLE

(*Fabrizio'ya.*)

Kollarım koptu...

FABRIZIO

Bekle. Hele şu pilici çıkar da bir görelim. Şuna bakın; Dünya dünya olalı bunun gibisi görülmüş müdür? Çıkar şu dana etini de bir görelim. Ne dersiniz ha?.. Otur

resmini yap, her zaman ele geçmez. Bu ülkede bu dana eti benden başka kimsede yoktur. Bay Ridolfo, bu dana insana ilaç gibi, merhem gibi gelir. Bizimle kalın, bir lokmacık da siz yiyin.

RIDOLFO

Teşekkür ederim efendim...

FABRIZIO

Yooo, yoo gidemezsiniz. Şu ciğerlere bakın: Tam ağzınıza göre! Ne yemek olacak ama. Ne lezzet! Şunun tadına bakmadan bırakmam sizi.

RIDOLFO

Beni bağışlamanızı rica ediyorum.

FABRIZIO

Kızdırmayın beni. Sonra ben... Sonra ben... Oooo? Şu güvercinlere bakın! Böyle güvercin gördünüz mü hiç? Nerede efendim nerede! Benden başka kimseye düşmez böylesi. Göreceksiniz nasıl bir yahni yapacağım? Ben kendim, bu ellerle. Bay Ridolfo da kalarak şeref verecek bize.

RIDOLFO

Öyle bir gönül adamısınız ki size karşı gelinemiyor.

SUCCIANESPOLE

(*Fabrizio'ya.*)

Kollarım koptu...

FABRIZIO

(*Yaklaşarak.*)

Ne istiyorsun?

SUCCIANESPOLE

(*Fabrizio'ya alçak sesle.*)

(Ya takımlar?..)

FABRIZIO

(Doğru. Aldırma, bana yalancı gümüşleri koy; peçetenin altına iyice sakla gözükmessin!)

SUCCIANESPOLE

Peki efem.

FABRIZIO

Haydi doğru mutfağa, iş başına.

SUCCIANESPOLE

(Yavaş yavaş yürür.)

Evet efem.

FABRIZIO

Çabuk ol!

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

(Yukarıdaki gibi.)

FABRIZIO

Yürüsene.

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

(Yukarıdaki gibi ve çıkar.)

FLAMMINIA

Amcacığım bu gidişle sofraya geç oturacağız.

FABRIZIO

Hiç kuşkunuz olmasın! Bir mutfağa girdim mi üç çeyrek saatte beş yüz kişiyi doyuracak kadar yemek hazırlarım.

FLAMMINIA

Amma da palavra!

FABRIZIO

Sözgelişi canım, sözgelişi!

FLAMMINIA

Gidip üstünüzü değiştirmeyecek misiniz?

FABRIZIO

Giderim, daha zaman var. Eugenia nerede?

FLAMMINIA

Odasında.

FABRIZIO

Sayın kont neredeler?

FLAMMINIA

Resimlere bakıyorlar.

FABRIZIO

Anlıyorum. Doyamadı. Gidin söyleyin sayın kont, lütfen buraya gelsin!

FLAMMINIA

Neden gelecekmış buraya? Olduğu yerde kalsın. Daha iyi değil mi?

FABRIZIO

Söyleyin buraya gelsin. Ona Bay Ridolfo'yu tanıştıracam. Kalantor bir soylu göreceksiniz Bay Ridolfo. Vurduğu yerden ses getiren bir adam.

(*Flamminia'ya.*)

Haydi çağırın kendisini.

FLAMMINIA

Bana gerek kalmadı. Kendiliğinden geliyor işte.

FABRIZIO

(*Ridolfo'ya.*)

Bir bilim deryası bu adam, bir erdem simgesi. Şaşıracaksınız, hayran kalacaksınız!

3. Sahne

(ROBERTO ile öncekiler, LISETTA)

ROBERTO

Küçükhanımlar benden sıkıldılar, anlıyorum, beni yalnız bırakmayı yeğlediler.

FABRIZIO

Eugenia nerede?

(*Flamminia'ya.*)

Hemen çağırın!

FLAMMINIA

Çağırmam, başka işim mi yok!

FABRIZIO

Yine huysuzluk ediyorsunuz.

(*Seslenir.*)

Lisetta.

LISSETTA

Buyurun?

FABRIZIO

Hemen söyle Eugenia'ya, buraya gelsin!

LISSETTA

Ya neden diye sorarsa?

FABRIZIO

Burada onu bir beyefendinin beklediğini, kendisiyle görüşmek istediğini söyle.

LISSETTA

(Belki Bay Ridolfo, Bay Fulgenzio'dan size haber getirmiştir deyip, onu buraya çekebilirim.)

(Çıkar.)

FLAMMINIA

(Bay Ridolfo'ya alçak sesle.)

(Bay Ridolfo gidin Bay Fulgenzio'yu bulun ve alıp getirin. Ayrıca bütün söylediklerimi kendisine iletin.)

RIDOLFO

(Eğer unutmazsam.) İzninizle Bay Fabrizio.

FABRIZIO

Ne o, gidiyor musunuz? Bana söz vermiştiniz, bizimle kalacaktınız.

RIDOLFO

Yemekten önce dönerim.

FABRIZIO

Bekliyorum. Bilin ki masaya siz olmadan oturmayız. Sayın kont, bu Milano'nun bir numaralı avukatı, dünyanın en önde gelen hukukçusu, hukuk dünyasının en başarılı yasa adamıdır.

ROBERTO

Çok mutlu oldum.

RIDOLFO

Bay Fabrizio dostluğumuzdan ötürü hak etmediğim övgülere boğuyor beni.

FABRIZIO

Sayın kontun mahkemelik bir işi var mıydı Milano'da?

ROBERTO

Doğrusunu isterseniz bir davam vardı, ancak karşı taraf-
la anlaşmak ve sorunu dostça çözmek üzereyiz.

FABRIZIO

Hayır hayır, ne demek dostça çözmek. Bırakın avukat-
ların şahı Bay Ridolfo sürdürsün davanızı; göreceksiniz,
mutlaka kazanacaktır.

ROBERTO

Ama kendi avukatlarım var!

FABRIZIO

Ne avukatı? Onlar da avukat mı? Hepsi cahil. Avukat
bu adam. Onun dışında avukat tanımıyorum. Benim
gibi yapın, kendinizi onun ellerine bırakın. Lütfen Bay
Ridolfo, sayın kontun evine gidin, konuyu görüşün, dava
dosyasını alın.

RIDOLFO

(*Fabrizio'ya.*)

Uzlaşmak üzere olduklarına göre?..

FABRIZIO

Davada uzlaşmak, uyuşmak olamaz. Sayın kont sizden
hizmet bekliyor; karşınızda kim var, farkında mısınız?
İşte Roma devletinin bir numaralı toprak sahibi, soylu
derebeyi, tüm Avrupa'nın tanıdığı, prenslerle hükümdar-
ların onurlarına erişen adam.

ROBERTO

Yeter Bay Fabrizio, yeter. Gülünç duruma sokmayın beni.

FABRIZIO

Ben size saygısızlık etmem. Ne söylediğimi biliyorum,
gerçeği dile getiriyorum.

FLAMMINIA

(*Ridolfo'ya.*)

(Artık gidin, geç oldu.)

RIDOLFO

(*Fabrizio'ya.*)

İzninizle. Birazdan dönerim.

(*Çıkar.*)

4. Sahne

(FLAMMINIA, FABRIZIO ile ROBERTO,
sonra SUCCIANESPOLE)

FABRIZIO

(*Roberto'ya.*)

Doğrusu büyük adam, ondan memnun kalacaksınız.

ROBERTO

(Ne derse desin onun keyfi olacak diye başımı derde sokmak istemem.)

FLAMMINIA

Bakıyorum kıyafetinizi değiştirmemişsiniz amcacığım.

FABRIZIO

Değiştiririm. Efendim sayın kont Otrikoli için mutfağa gireceğim. Söyleyin: Yeşil salça sever misiniz acaba?

ROBERTO

Evet bayım, severim.

FABRIZIO

Güzel, efendime yeşil salça yapılacak. Peki, et kızartması sever misiniz?

ROBERTO

Hem de pek çok.

FABRIZIO

Efendime et kızartması yapılacak. Succianespole.

SUCCIANESPOLE

Buyurunuz.

FABRIZIO

Efendime et kızartması ile yeşil salça.

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

(Çıkar.)

FABRIZIO

Üstelik kibar bir adam şu Succianespole. Laf olsun diye söylemiyorum, eşi bulunmaz bir uşak. Güvenilir, dikkatli, eli çabuk, saat gibi bir insan; yaman bir aşçı, parayı ölçülü harcar. Uşakların ilahıdır.

5. Sahne

(EUGENIA ile öncekiler.)

EUGENIA

(Dalgın.)

Sayın amcamın emirleri nedir?

FABRIZIO

Burada kalın, bu soylu beye eşlik edin.

EUGENIA

Bay Ridolfo yok mu?

(Kendi kendine.)

(Bilseydim gelmezdim.)

ROBERTO

Küçükhanım arkadaşılığımдан hoşlanmıyor.

FABRIZIO

Aman efendim, neler diyorsunuz? Sizi ağırlamak şereftir, övünç kaynağıdır bizler için. Buyursunlar. Efendime bir iskemle.

(Roberto'ya bir iskemle getirir.)

Sevgili yeğenlerime de iki iskemle.

(İskemleleri getirir.)

Sizler gülüp eğlenin, ben çalışmaya gidiyorum. Aşçılık yapacağım. Kimim ben? Efendimin aşçısıyım.

(Çıkar.)

6. Sahne

(FLAMMINIA, EUGENIA, ROBERTO
hepsi oturmaktadır.)

ROBERTO

Bay Fabrizio hep böyle babacan mıdır?

FLAMMINIA

İnceliğimize hayranım, gülünç adam demeliydiniz.

EUGENIA

(*Hâlâ dalgındır.*)

İyi yüreklidir. Ama iyiliğin de fazlası fazladır. Çekilmez.

ROBERTO

(*Flamminia'ya.*)

Bayan Eugenia'nın nesi var? Canı sıkılmış gibi.

FLAMMINIA

Bilemem, kendine göre bir nedeni vardır.

EUGENIA

Bilmek onu rahatlatacaksa çekinmeden söyleyin. Gururumu kırmadığı sürece gerçeği açığa vurmaktan utanmam. Seviyorum efendim, kocam olmasını umduğum birine gönlümü kaptırdım; onun huzurunu kaçırdığımı biliyorum, bundan ötürü üzgünüm; onun yeniden huzura kavuştuğunu görmeden mutlu olamam. (Umarım aptalca sorularıyla bunaltmaz bir daha.)

FLAMMINIA

Kardeşim ne kadar iyi huylu, görüyorsunuz değil mi? İçtenliğin değerine paha biçilmez.

ROBERTO

Genç bir kızın ağzından doğruları duymak sık rastlanan bir şey değil. Bayan Eugenia konuştuğu ona karşı sevgi ve saygım artıyor.

EUGENIA

(*Ciddi bir tavırla.*)

İltifatınıza teşekkür borçluyum. Ama sevginizi ve beğeninizi karşılıksız bırakmaktan üzgünüm.

ROBERTO

Böyle de olsa umudumu yitirmem.

EUGENIA

Umutlanacak ne var ki?

ROBERTO

Talihin cilveleri, akla hayale gelmeyecek rastlantılar, geçmişte örnekleri yaşanmış olaylar var. Kim bilir? Büyük aşklar da terslikle karşılaşabilir. İşler bir kere karışmaya görsün, çoğunlukla kötüye gider ve bozulmaya zorlanır. Sizin bu bağlılığınıza karşılık, varsayalım sevgiliniz size bağlı kalmamış olsun. Ben bütün dürüstlüğümlle aşkıma önceden ilan etmiş oluyorum.

FLAMMINIA

Sayın kont pek yanlış şeyler söylemiyorlar. Aşkın ne size ne de Bay Fulgenzio'ya zararı var. Zaman ne gösterir bilinmez. (Kimsenin kırılmasını istemem.)

EUGENIA

Benim gözüm ondan başkasını görmüyor. Ya Fulgenzio olur ya da hiç kimse.

ROBERTO

Böyle konuşmanız gerekirdi. Kutlarım sizi. Ama unutmayın, rastlantıların önüne geçilmez.

EUGENIA

Aşkıma uğursuzluk getirmeyeceğinizi umarım.

ROBERTO

Beni şom ağızlı sanmayın küçükhanım.

FLAMMINIA

(*Eugenia'ya.*)

Sayın kont kibar bir soylu,

(*Roberto'ya.*)

Onu anlamak gerek, çünkü seviyor.

ROBERTO

(*Eugenia'ya.*)

Tanrı muradınıza erdirdin. Ben size ayak bağı olmayacağım. Bırakalım bunları, haydi keyfimize bakalım.

EUGENIA

Mümkün değil efendim, yüreğim çok daraldı.

7. Sahne

(LISSETTA ile öncekiler.)

LISSETTA

(*Eugenia'ya alçak sesle.*)

(Hanımefendi, Bay Fulgenzio'yu gördüm buraya geliyordu.)

EUGENIA

(Nereden gördün?)

LISSETTA

(Pencereden.)

EUGENIA

(Yalnız mıydı?)

LISSETTA

(Bay Ridolfo ile konuşuyordu.)

EUGENIA

(Sence sinirli miydi?)

LISSETTA

(Yooo, sevinçli görünüyordu, hoplaya zıplaya bu yana gelirken gördüm.)

EUGENIA

(Tanrı'ya şükür. Demek Ridolfo onu yatıştırmış. Ablam Ridolfo'yu araya koymakla iyi etmiş.)

ROBERTO

(*Flamminia'ya alçak sesle.*)

(Bayan Eugenia'nın ilgisini çeken bir şey mi oldu?)

FLAMMINIA

(*Roberto'ya alçak sesle.*)

(Sanırım arkadaşı geldi.)

EUGENIA

(*Ağzı kulaklarımda.*)

Flamminia.

FLAMMINIA

(*Eugenia'ya.*)

Geldi mi?

EUGENIA

(*Yukarıdaki gibi.*)

Evet.

ROBERTO

(*Eugenia'ya.*)

Tanrı'ya şükür güldüğünüzü gördüm.

FLAMMINIA

(*Eugenia'ya.*)

Acaba Bay Ridolfo ile karşılaştı mı?

EUGENIA

Evet, evet, keyfi yerindeymiş. Öyle değil mi Lisetta?

LISETTA

Tastamam öyle.

EUGENIA

(*Gülerek.*)

İşte, işte!

ROBERTO

(Gel de kıskanma böyle güzel sevgiyi.)

8. Sahne

(FULGENZIO ile öncekiler.)

FULGENZIO

(*İçeri girer, Roberto'yu görünce biraz ikircikli kalır.*)

(Bu adam da kim?)

FLAMMINIA

Girin Bay Fulgenzio, girin. Tanımadığınız bu soylu kişi konuğumuzdur. O da henüz geldi.

(*Roberto'ya.*)

Öyle değil mi?

Amcamızın bir arkadaşı. Bugün Milano'dan ayrılıyor.

(Roberto'ya.)

Öyle değil mi?

ROBERTO

Evet küçükhanım, söylediğiniz gibi.

FULGENZIO

(Ciddiyetle.)

Soylu yabancıya ve sizlere hanımlar, kulunuz yeniden saygılarını sunar.

EUGENIA

(Neşeli.)

Bay Fulgenzio özletiyor kendini.

FULGENZIO

(Aldırış etmez gözükersen.)

Çok zarıfsınız küçükhanım. Ama ben bunu hak etmiyorum.

FLAMMINIA

(Fulgenzio'ya.)

Buyurun, lütfen.

FULGENZIO

Zevkle.

(Bir iskemle çeker ve Flamminia'nın yanına oturur.)

EUGENIA

(Fulgenzio'ya.)

Lisetta, buraya bir iskemle getir. Lütfen benim yanıma oturunuz.

FULGENZIO

Sağ olun, burada iyiyim.

EUGENIA

(Fulgenzio'ya neşeyle.)

Buraya gelin. Beyefendi hoş görürlerse size bir şey söyleyeceğim.

FULGENZIO

(Neşeli gözükersen.)

Başka zaman söylersiniz.

EUGENIA

(Neşeli.)

Bugünün işini yarına bırakmayın.

FULGENZIO

Bakıyorum Bayan Eugenia pek sevinçli. (Ben ne zaman öfke ile ayrılısam arkamdan böyle sevinir.)

ROBERTO

Sevincinin nedeni sizsiniz, sizin gelişiniz.

FULGENZIO

(Ciddiyetle.)

Benim gelişim mi?

ROBERTO

Evet. Ayrıca sizin adınıza seviniyorum, yazgı dünyanın en temiz yürekli sevgilisini size bağışlamış.

FULGENZIO

Elin yabancısı daha demin gelmiş, Bayan Eugenia'yı enine boyuna tanımış.

EUGENIA

Yoksa birbirimizi sevdiğimizizin bilinmesi sizi rahatsız mı ediyor?

FULGENZIO

Çok rica ederim; gerçekler olduğu gibi aktarıldığı sürece sorun yok.

EUGENIA

Benim açımdan hiçbir kuşku yok, ama siz doğrulamak gereği duymuyorsanız...

9. Sahne

(FABRIZIO önünde mutfak önlüğü ve öncekiler.)

FABRIZIO

Flamminia.

FLAMMINIA

Buyurun efendim. Pek de yakışmış!

FABRIZIO

Şeker nerede biliyor musunuz?

FLAMMINIA

Evet efendim, benim odamdaki dolapta.

FABRIZIO

Mayhoş bir tatlı yapmak istiyorum da efendime. Ah bağışlayın Bay Fulgenzio, sizi Bay Ridolfo sandım. Çok güzel; ne iyi ettiniz de geldiniz. Bizimle yemeğe kalır mısınız?

FULGENZIO

Teşekkür ederim.

FABRIZIO

Sayın kont, bu soylu yurttaşı yemeğe davet etmemi ister miydiniz? Görüyorsunuz, pırlanta gibi adam.

ROBERTO

Tanrı aşkına bu evin sahibi kim? Siz değil misiniz?

FABRIZIO

Hayır. Sayın kont Milano'da kaldıkları sürece evimin sahibi kendileridir.

FULGENZIO

(Fabrizio'ya.)

Sayın kont Milano'da çok kalacaklar mı?

FABRIZIO

Eh, biraz. Mahkemede bir davası var. Avukatların avukatı Bay Ridolfo bakacak bu davaya.

FULGENZIO

(Bu hanımlar hemen ayrılacağını belirtmişlerdi. Yalancının mumu yatsıya kadar yanar.)

FABRIZIO

(Roberto'ya.)

Sayın kont, benim işim var. Size aralıksız hizmet edemeyeceğim. Size bu hizmeti Avrupa'nın bir numaralı edebiyat adamı verecek. Longobardiler zamanından beri damarlarında saf, en saf kentsoylu kanı taşımakla

övünen bu beyefendi her şeyden anlar, özellikle de resimden. Benim küçük galerimi gezdiniz mi?

ROBERTO

Evet efendim, gezdim ve hayran kaldım.

FABRIZIO

İki saatte tümünü nasıl gezebildiniz?

FULGENZIO

(*Fabrizio'ya.*)

Demek sayın kont iki saatten beridir burada?

FABRIZIO

Elbette, lütfettiler, zamanında geldiler.

FULGENZIO

(Oysa bana henüz içeri girdiğini söylemişlerdi. Bunun adı kurnazlık değil, kuyruklu yalan.)

FABRIZIO

Bay Fulgenzio, bugün soyluların soylusu, İtalya'nın parlak yıldızı, günümüzün en varlıklı şövalyesi ile yemek yemek onuruna erişeceksiniz.

ROBERTO

(Adamın hayatı palavra.)

FULGENZIO

Yakınlığınızı fırsat bilmek istemem efendim.

FABRIZIO

Boş laf.

FULGENZIO

Değil.

FABRIZIO

Haydi diyorum.

FULGENZIO

Kalamam.

FABRIZIO

Bu evde benim sözüm geçer. Ben de kalmanızı istiyorum. Pardon, ev sahibi demek istemiştim. Ev sahibi de kalmanızı rica ediyor.

ROBERTO

(*Fabrizio'ya.*)

Bayım, kalamıyor ya da kalmak istemiyorsa, niçin zorluyoruz?

FULGENZIO

(Bak, şimdi adam kalmamı istemiyor; ne çevirdiklerini anlamak için aslında kalmamda yarar var.)

EUGENIA

(Şaşıyorum, yemekte benimle olmaktan hoşlanmıyor. Anlaşılan olayın farkında değil.)

FABRIZIO

Haydi Bay Fulgenzio, bir yiğitlik yapınız!

FULGENZIO

(Tuhaftır, Eugenia ağzını açmıyor. Demek ki kalmamı istemiyor.)

FLAMMINIA

Şaşıyorum size Bay Fulgenzio, ne kadar da nazlandınız?

FULGENZIO

Nazlanmak değil, sizleri rahatsız etmekten çekiniyorum.

EUGENIA

Bunlar eften püften nedenler. Sevgili yengeniz Bayan Clorinda'yı yalnız bırakmamak için eve gitmeye can attığınızı, bu nedenle kalmak istemediğinizi itiraf edin. Gerçek neden bu sevgili amcacığım, aslında Bay Fulgenzio haklı. O zavallı genç kadını üzme durumunda bırakmayın onu.

FULGENZIO

(Bu da iyi: Üste çıkmaya çalışıyor.)

EUGENIA

(İşte şimdi içine işlemiştir. Bilmez miyim... Oh canıma değsin!)

FLAMMINIA

(Kızım olsaydı, dayağı yerdı.)

FABRIZIO

Lütfen Bay Fulgenzio, bırakın da işimin başına döneyim.
Bir “evet” deyin de rahatlayayım.

FULGENZIO

Birilerine yanıldıklarını göstermek için, davetinize seve
seve uyacağım.

FABRIZIO

Oh be!

EUGENIA

(Güzel.)

FLAMMINIA

Yaşasın Bay Fulgenzio.

FABRIZIO

Oldu olacak, yapmışken tam yapalım: Bay Fulgenzio,
Eugenia’nın sizden bir ricası var.

EUGENIA

(Kim bilir neler saçmalayacak?)

FULGENZIO

Bilmem, Bayan Eugenia’nın emirlerini hak ediyor muyum?

FABRIZIO

Haydi, bırakın bunları! Biz birbirimizi biliriz. Yeğenim
Eugenia, hemen eve gidip, yengeniz Clorinda’yı almanızı,
buraya yemeğe getirmenizi rica ediyor.

FULGENZIO

Bayan Eugenia’nın ricası bu mu?

EUGENIA

Böylesine aptalca bir şey aklımın ucundan bile geçmez.

FABRIZIO

Aptalca mı buluyorsunuz?

EUGENIA

Evet. Bir hanımefendiyi bu saatte rahatsız etmek doğru
mu sizce?

FABRIZIO

N’olmuş yani! Öğleye daha iki saat var. Rahat rahat gi-
yinir, süslenir ve gelir.

FLAMMINIA

Bu işin içinde bir iş var.

EUGENIA

Yeter, ne isterse yapsın Bay Fulgenzio.

FABRIZIO

Ondan rica edin.

EUGENIA

Bu kadarı da fazla!

FABRIZIO

(*Fulgenzio'ya.*)

O zaman ben rica edeyim.

FULGENZIO

Beni bağışlayın. Yengem gelmez. Bunu çok iyi biliyorum.

EUGENIA

(Elbette gelmeyecek; beni göreceğiz gözü yok ki.)

FABRIZIO

Bir deneyelim, benim adıma gidip konuşun!

FULGENZIO

Hayır efendim. Özür dilerim, gidemem.

FABRIZIO

Yemekte tek başına mı kalsın istiyorsunuz? Olacak şey değil!

FULGENZIO

Ben de kalmasam iyi olur.

EUGENIA

Anlıyorum. Gitmek istiyor. Yalnız bırakmak işine gelmiyor. Bırakın gitsin.

FULGENZIO

(Çatlamazsam iyidir.)

FLAMMINIA

(Aman Tanrım! Ne inatçı adam bu!)

FABRIZIO

Tamam, fazla uzatmayalım. (Ne yapacağımı bilirim, gidip ben çağıracağım.) Succianespole.

10. Sahne

(SUCCIANESPOLE ile öncekiler.)

SUCCIANESPOLE

(*Elinde bir peçete ile.*)

Efendim.

FABRIZIO

(*Succianespole'ye.*)

(Al bu önlüğü, ben hemen dönerim. Masaya iki kişilik daha servis aç.)

SUCCIANESPOLE

(*Fabrizio'ya.*)

(Ya çatal kaşık?)

FABRIZIO

(Lanet olsun! Şimdi ne yapacağız?)

SUCCIANESPOLE

(Ne yapacağız?)

FABRIZIO

(Bir şeyler uydur.)

SUCCIANESPOLE

(Tahta kaşık olur mu?)

FABRIZIO

(Aptal! Neler saçmalıyorsun? Bana yaraşır mı? Sus. Buldum. Bayan Clorinda'dan isteyeceğim; iki çift. Güngörmüş kadındır. Kimseye bir şey demez. Sence iyi fikir mi?)

SUCCIANESPOLE

Evet efem.

FABRIZIO

Sen içeri git; çalışmana bak!

SUCCIANESPOLE

Evet efem...

(*Çıkar.*)

FABRIZIO

İzninizle baylar.

FLAMMINIA

Nereye gidiyorsunuz amca?

FABRIZIO

Succianespole bir şey almayı unutmuş. Ben hemen alır, dönerim. (Bahane bulmakta üstüme yoktur. Saraylarda çalışmalıyım. Başyaver, başbakan olacak adamım ben. Daha dipdiriyim. Kim bilir? Belli mi olur?)

11. Sahne

(FLAMMINIA, EUGENIA, FULGENZIO ile ROBERTO)

ROBERTO

(Bu evde eğlendiğim kadar hiçbir yerde eğlenmedim.)

EUGENIA

Üzgünüm ama bugün Bay Fulgenzio özveride bulunmak zorunda.

FULGENZIO

Ben de üzgünüm, benim özverilerim hep yanlış yorumlanıyor.

ROBERTO

(*Fulgenzio ve Eugenia'ya.*)

Dostlar, sevgi öfkeyle değil, tatlı dille beslenir.

FLAMMINIA

(*Roberto'ya.*)

Bravo, ağzınıza sağlık; söyleyin, söyleyin de belki birbirlerini yemekten vazgeçerler.

FULGENZIO

Sayın kont gibi olsaydım, şansım birken bin olurdu.

ROBERTO

Benim kıskanılacak bir yanıım yok, ama sizi temin ederim ki bu nazik hanımefendi gibi bir sevgilim olsaydı, işte o zaman talihli sayardım kendimi.

FULGENZIO

Talihli olmak elinizde, engelleyen kim?

ROBERTO

Ben kimsenin işini bozmam.

FULGENZIO

Söz konusu olan bensem...

EUGENIA

(Roberto'ya.)

Evet, onu kastediyorsanız, emin olun beni kendi elleriyle süsler, püsler ve sepetler.

FULGENZIO

Kişiyi nasıl bilirsin, kendin gibi.

FLAMMINIA

Sayın kont aranızda kara kedi gibi girmez.

FULGENZIO

Doğru, daha şimdi geldi. Birazdan da Milano'dan ayrılacak.

FLAMMINIA

Ben şunun için demiştim...

EUGENIA

Bırakın, bırakın da konuşsun. Nasıl biri olduğunu bilmiyor musunuz? Kavga çıkarmak istiyor.

FULGENZIO

Boşuna uğraşmayın, delilik etmeyeceğim. Bu zevkten sizi yoksun bırakacağım. Bir daha beni kızdıramayacaksınız. Kararlıyım. Sayın kont, bir sakıncası yoksa nereden geldiğinizi sorabilir miyim?

ROBERTO

Elbette, Roma'dan.

FULGENZIO

Ne düşünüyorsunuz Roma hakkında?

ROBERTO

Güzel bir kent, görkemli, görülmeye değer şeyler var.

FLAMMINIA

Bize ne Roma'dan?

EUGENIA

Kesmeyin sözünü. Bırakın da havası değişsin.

FULGENZIO

Roma'da güzel kadınlar varmış, doğru mu?

ROBERTO

Hem de nasıl! Üstelik çok da alımlılar.

FULGENZIO

Onlar da bizimkiler kadar inatçı mı?

FLAMMINIA

(*Fulgenzio'ya.*)

Özür dilerim. Bu kadarı da fazla artık.

EUGENIA

(*Roberto'ya.*)

Roma'da uygarlıktan pay almamış erkekler var mı?

ROBERTO

Bırakın bu lafları lütfen. Yok yere öfkeye kapılmayın.

FULGENZIO

Roma'da seve seve yaşarım.

EUGENIA

Buyurun gidin; gidin de güldürü konusu olun!*

FULGENZIO

Bugün hava sıcak sanki.

(*İlgisiz görünerek ayağa kalkar, ama içinden tir tir titrediği bellidir.*)

FLAMMINIA

(*Konta.*)

(Sayın kont, bir yardım rica edecektim.)

ROBERTO

(*Emrediniz.*)

FLAMMINIA

(Bir bahane bulup biraz dışarı çıkın.)

ROBERTO

(*Flamminia'ya.*)

(Doğru, onları yalnız bırakalım.) Bayan Eugenia, doğabilecek rastlantıları göz ardı etmeyin! İzninizle efendim.

(*Çıkar.*)

---

* Özgün metinde "Pasquino'ya yoldaş olun" yazılı. Pasquino hiciv ve güldürü ustasıdır.

12. Sahne

(FLAMMINIA, EUGENIA ile FULGENZIO)

FULGENZIO

Ne diyor bu adam, ne rastlantısı?

FLAMMINIA

Ne bileyim ben! Yine neler kuruyorsunuz? Başka işimiz mi yok? Eugenia onunla iki çift laf etmeye dayanamazken...

FULGENZIO

Doğru, doğru; tam dediğiniz gibi.

FLAMMINIA

Sevgili Bay Fulgenzio, her şeyden kuşkulaniyorsunuz.

EUGENIA

Konuşmasanız iyi edersiniz. Yoksa yine kızdıracaksınız.

FULGENZIO

Şüpheniz olmasın, bir daha beni kızdırmak şansınız olmayacak. Değişik bir yöntem uygulayacağım; sakın davranacak ve bir kez olsun sinirlenmeyeceğim.

FLAMMINIA

Haydi Bay Fulgenzio, sakın olun, inanın kız kardeşim sizi gönülden seviyor. Kaç kez ağladığını gördüm.

EUGENIA

(*Fulgenzio'ya.*)

Gerçek değil, inanmayın. Mahsus söylüyor.

FLAMMINIA

Söyley misiniz? Bu ağız dalaşının yararı ne? Yeter artık. Duymak istemiyorum. Kontu epeyce yalnız bıraktık. Gidiyorum.

(*Eugenia'ya.*)

(Aklınızı başınıza toplayın.)

(*Fulgenzio'ya alçak sesle.*)

(Bay Fulgenzio insaf edin.)

(*İkisine birden.*)

Ah benim zavallı sevgililerim.

(*Çıkar.*)

13. Sahne
(FULGENZIO ile EUGENIA)

FULGENZIO

(Gezinir.)

(Benim için sevgi kalmadı.)

EUGENIA

(Bu iş burada bitmeli. Boynuma bir taş bağlayayım. Kendimi Naviglio'ya* atayım.)

FULGENZIO

(Yukarıdaki gibi.)

(Benden sıkıldı. Besbelli.)

EUGENIA

(Ne kadar taşyürekli.)

FULGENZIO

(Yukarıdaki gibi.)

(Ortaya kellemini koyarım; konttan hoşlanıyor.)

EUGENIA

(Yalancı! İkiyüzlü.)

FULGENZIO

(Yukarıdaki gibi.)

(Delinin tekiyim ben. Uğrunda sağlığını, zamanımı yitirdim. Huzurumu bozdum.)

EUGENIA

Kör olmak gerekir görmemek için: Yengesi benden kıymetli.

FULGENZIO

(Yukarıdaki gibi.)

(Belki biraz acı çekerim, ama sonunda kurtulurum bu olmaz olası sevgiden.)

EUGENIA

(Şimdi böyleyse evlendikten sonra başıma gelecekleri düşün.)

---

* Milano'nun içinden geçen su kanalı.

FULGENZIO

(Bir yolculuğa çıkar unutturum.)

EUGENIA

(Şeytan suratlı adam.)

FULGENZIO

(*Yukarıdaki gibi.*)

(Hayret, ağzını açmadı.)

EUGENIA

(*Çıkmak üzere.*)

(Ne yapayım bu başıboş adamla? Gitsem daha iyi olur.)

FULGENZIO

(*Yüksek sesle.*)

Güle güle.

EUGENIA

(*Döner.*)

Bir daha beklerim.

FULGENZIO

Gidin, gidin; sizi bekliyor.

EUGENIA

Beyefendi niçin gidip yengeleri hanımefendiye yemekte dışarıda olacaklarını haber vermezler?

FULGENZIO

(*Giderek öfkelenir.*)

(Lanet olsun!)

EUGENIA

Niçin burada yemeğe kalmak için izin istemezler?

FULGENZIO

(*Yukarıdaki gibi.*)

(Diliniz kopsun.)

EUGENIA

Hiç düşünmemiştim. Yengesine burada kalacağını söyleyemez. Korkar, çekinir ondan.

FULGENZIO

(*Yukarıdaki gibi.*)

(Çeneniz tutulsun e mi!..)

EUGENIA

Sevgili yengelerinin ağzının tadı kaçsın istemem. Yoksa
üzülürüm.

FULGENZIO

(Öfkeden patlayacak gibi.)

Bırakın yengemin yakasını.

EUGENIA

Ooo! Hani beyefendi kızmayacaklardı bir daha!

FULGENZIO

(Dayanamıyorum.)

(Mendilini çıkartır.)

EUGENIA

Kuşkuları olmasın, bir daha benim yüzümden öfkelen-
meyecekler.

FULGENZIO

(Mendili dişleriyle parçalar.)

EUGENIA

Bir deli ile bunca zaman harcamış olmak içime dokunu-
yor.

FULGENZIO

(Mendili parçalamayı sürdürür.)

EUGENIA

Kaygılanmasınlar, bundan böyle uykuları kaçmayacak.

FULGENZIO

(Belli etmeden bir bıçak çıkartır.)

EUGENIA

(Ürkek, bıçağı görür.)

(Aman Tanrım.) Bay Fulgenzio.

FULGENZIO

Benden ne istiyorsunuz?

EUGENIA

Elinizde ne var?

FULGENZIO

Hiç.

EUGENIA

Görmek istiyorum.

FULGENZIO

Söyledim ya, bir şey yok.

EUGENIA

Çocukluk etmeyelim.

FULGENZIO

(Çıkar gibi yapar.)

Saygılar sunarım.

EUGENIA

Durun.

FULGENZIO

Bir emirleri mi var?

EUGENIA

Elinizde ne var?

FULGENZIO

(Boş elini gösterir.)

Hiç.

EUGENIA

Ya ötekinde?

FULGENZIO

Hiç.

EUGENIA

Bırakalım bu oyunları lütfen!

FULGENZIO

Ne oyunu, oyun nereden çıktı? Oyun yapan sizsiniz, ben oyun oynamıyorum.

EUGENIA

Atın elinizden o bıçağı.

FULGENZIO

Rüya mı görüyorsunuz, ne bıçağı?

EUGENIA

Beni daha fazla kızdırmayın. Verin onu bana!

(Almak için yaklaşıp.)

FULGENZIO

Ne yapacağımı sanıyorsunuz bu bıçakla?

EUGENIA

Nereden bileyim ben?

FULGENZIO

Elma soyacağım.

EUGENIA

(Sevecenleşir.)

Fulgenzio.

FULGENZIO

(Daha sinirli.)

Bırakın yakamı!

EUGENIA

Fulgenzio.

FULGENZIO

(Öfkesi artarak.)

Bırakın yakamı.

EUGENIA

Hatırım için.

FULGENZIO

(Yukarıdaki gibi.)

Artık ne hatır kaldı, ne aşk, ne de acıma.

EUGENIA

Hiç olmazsa tek bir sözcük.

FULGENZIO

(Öfkeli.)

Ne diyeceksiniz?

EUGENIA

Bir tek sözcük.

FULGENZIO

(Yukarıdaki gibi.)

Peki, söyleyin.

EUGENIA

Konuşmamı istiyorsanız, sakın olun!

FULGENZIO

(İç çekerek öfkeli.)

Ah!

EUGENIA

Verin o bıçağı bana.

FULGENZIO

Hayır küçükhanım.

EUGENIA

Şu andaki sevginiz adına değilse bile, geçmişte duyduğunuz sevgi adına vermenizi diliyorum.

FULGENZIO

Ah!

(Bıçağı elinden bırakır.)

EUGENIA

(Koşar, bıçağı alır ve fırlatır.)

Lanet bıçak!

FULGENZIO

(Ölüyorum galiba.)

EUGENIA

Benden bu kadar mı nefret ediyorsunuz? Beni sevmeniz gerekirken ölmek istiyorsunuz.

FULGENZIO

Evet, sizi bir başkasının kollarında görmektense ölmeyi yeğlerim.

EUGENIA

Nasıl böyle saplantılarınız olabilir? Hak etmediğiniz, hak etmediğim böylesi düşünceler nasıl aklınızdan geçebilir? Sevgili Fulgenzio dururken nasıl bir başkasını sevebilirim? Aşkım, canım, hayatım, nasıl bir başkasının olurum? Asla. Asla. Başkasının olmaktansa ölürüm.

FULGENZIO

İnanayım mı?

EUGENIA

Tanrı çarpsın yürekten söylemiyorsam.

FULGENZIO

O zaman niçin sayın kontla o kadar samimi oldunuz? O kadar içli dışlı konuştunuz? Niçin aramızdaki bağı açığa vurdunuz? Niçin ablanız kontun kısa bir süre önce geldiğini ve hemen Milano'dan ayrılacağını söyledi. Niçin bana yalan söylediniz? Niçin bende kuşku uyandıracak davranışlarda bulundunuz?

EUGENIA

Ah Fulgenzio, içinize kuşku düşüren ben değilim. Sizi huzursuz eden, benim de onurumu kuran, bana yeterince güven duymamanızdır. Sadece amcamın gönlü olsun diye oturup bir iki söz etmek için basit bir görgü kuralına uyduysam içli dışlı mı oldum sayılır? Size olan aşkıma açığa vurdum diye beni övmenizi beklerken, suç mu işledim sizce? Sizi gerçekten sevdiğimin belirtisidir bu. İçtenlikle yaptığım bu açıklama, rastlantı sonucu boşa umutlanarak bana yaklaşan birini yanılgıdan kurtarmaya yarayacaktır. Zavallı ablacığım huyunuzu iyi bilir. İçeri girdiğinizde sizi kuşkulu ve sinirli görmüş olmalı. Sevgisinden sizi yatıştırmak arzusu duymuş; ancak zaafından doğruyu saklamış. Önceden yanlış bilgiler almasaydınız bütün bunlar olmayacaktı. Benden kuşkulanmak için nasıl bir nedeniniz var? Sevgimi yeterince kanıtlayamadım mı? Beni kendinizden daha az mı vurgun sanıyorsunuz? Gözyaşlarım yetmiyor mu? Ya iç çekişlerim? Doğrudur, endişeliyim; ama bu endişem aşkımızın ürünüdür. Kimi zaman size işkence ediyorum ama gerçekten seven insan sevdiği uğrunda biraz acıya katlanmalıdır. Sevgilim benim, artık işkence etmeyecek, artık sizi üzmeyeceğim. Beni bırakıp gitseniz de sizi sonsuza dek seveceğim. Benden daha sevimli, daha varlıklı, daha uygun birini bulabilirsiniz, ama benden daha tutkun ve daha bağlı birini asla. Beni görmek sizi rahatsız ediyorsa, güzel yüzünüzden yoksun edin beni. Ama yaşamınızı bana bağışlayın.

Yaşayın sevgilim, benim için olmasa da kendiniz için yaşayın. Siz benim olmasanız da ben hep sizin olacağım, yemin ederim; gözümde yaş olduğu sürece yürek dolusu sevgiyle...

FULGENZIO

Sevgilim, aşkım, n'olur bağışlayın beni; yalvarırım, lütfen bağışlayın.

(Eugenia'nın ayaklarına kapanır.

Konuşmadan öyle kalırlar.)

14. Sahne

(FABRIZIO, CLORINDA ve öncekiler.)

FABRIZIO

İşte size Bayan Clorinda.

FULGENZIO

(Eyyvah! Beni bu durumda gördüyse ne düşünür Bay Fabrizio?)

(Fabrizio ve Clorinda biraz şaşkın geride dururlar.)

EUGENIA

(Korkunç yenge. Onu dizlerime kapanmış görünce yüreği sızlamıştır.)

CLORINDA

(Yazık! Zavallı Bay Fulgenzio, karmakarışık bir hâlde. Aşk nedir bilirim. Anımsıyorum, aynı şeyleri sevgili kocam da bana yapıyordu.)

FABRIZIO

Ne var Eugenia? Bay Fulgenzio iyi değil mi?

EUGENIA

Sanırım değil. Kendisine sorun!

FABRIZIO

(Fulgenzio'ya.)

N'oldu? Neyiniz var? Kötü müsünüz?

FULGENZIO

Evet, başım döndü. Yere düştüm. Görmediniz mi? (Yeğeninin ayaklarına kapandığımı bilmesin.)

EUGENIA

(Yengesi anlamasın diye bahane buluyor.)

FABRIZIO

Şimdi nasılsınız?

FULGENZIO

Biraz daha iyi.

FABRIZIO

Bekleyin, ben sizi iyileştireceğim. Ünlülerin ünlüsü, doktorların doktoru Kozmopolitan'ın* olağanüstü gizemli ilacı birazdan burada olacak.

(Çıkar.)

15. Sahne

(EUGENIA, CLORINDA ile FULGENZIO)

CLORINDA

Gelişim sizi rahatsız ettiyse özür dilerim Bayan Eugenia. Bay Fabrizio tatlı diliyle, deyim yerindeyse zorladı beni.

EUGENIA

Demek ki bu ziyaretinizi amcamın becerisine borçluyuz.

FULGENZIO

(Aman Tanrım! Yeniden ortalık karışacak galiba.)

CLORINDA

Gururumla oynuyorsunuz hanımefendi. Oysa ben size hak ettiğiniz saygıyı ve övgüyü sunmakta kusur etmedim. Şunu da bilmenizde yarar var diye söylüyorum: Kocam gittiğinden bu yana evden hiç çıkmadım.

EUGENIA

Hiç mi, ya akşamları?

---

* 18. yüzyılda yaşamış ünlü bir şarlatan.

CLORINDA

Ha evet, bir akşam kayınbiraderimle çıkmıştım. Size söylemiştir.

EUGENIA

Hayır, bana bir şey söylemedi. Bu gibi konulardan söz etme alışkanlığı yoktur.

CLORINDA

İşte bu olmadı Fulgenzio! İnsan sevgilisine her şeyi anlatır.

EUGENIA

Bay Fulgenzio'nun nesi var? Dilini mi yuttu?

FULGENZIO

Bir şeyim yok. (Tanrım yardım et!)

EUGENIA

Evde de böyle midir Bayan Clorinda?

CLORINDA

Hayır, doğrusu çok neşelidir.

EUGENIA

Demek öyle. Yalnızca benim yanımda suratı asılıyor. Demek bu evde içi kapanıyor.

FULGENZIO

Hep böyledir diyemezsiniz Bayan Eugenia.

EUGENIA

Bu doğru, kısa bir süreden beri böyle. Benden sıkılmaya başladığından beri.

CLORINDA

(*Eugenia'ya.*)

Oysa sizden derin bir aşkla söz eder hep.

EUGENIA

(*Clorinda'ya.*)

Bay Fulgenzio evde oyun falan oynar mı?

CLORINDA

Evet, arada sırada.

EUGENIA

Burada bağırp, çağırıyor, kötü sözler söylüyor. Kalkıp bıçak çekiyor. (Nereye gitti o lanet bıçak, bulsam da ona geri versem.)

(*Bıçağı arar gibi yapar.*)

CLORINDA

(*Fulgenzio'ya.*)

(Neden bu gösteriler?)

FULGENZIO

(*Eugenia'dan gizlemeye özen göstererek.*)

Neden, neden? Nedenini sonra açıklarım.

EUGENIA

Ne oluyor bu fiskoslar? Evde zamanınız olmuyor galiba? Bakıyorum burada cilveleşiyor, karşılıklı kırıtıyorsunuz. Sabrımı taşımak için özellikle yapıyorsunuz bunu.

(*Çıkar.*)

CLORINDA

(*Fulgenzio'ya.*)

Ne anlama geliyor bu sözler?

FULGENZIO

Keşke gelmeseydiniz?

(*Eugenia'nın arkasından koşar.*)

CLORINDA

Nedir bu davranışlar? Kayınbiraderim saygısını yitiriyor! Eugenia beni kıskanıyor! Onuruma çok ağır bir darbe. Neyse ki kocam yakında dönüyor. Ne yapsam acaba? Kalsam mı, gitsem mi? Belli etmemeliyim. Görgü kuralı bunu gerektiriyor. Sorunu ev sahibi ile görüşmeliyim. Bu dağlı kayınbiraderimle konuşacak bir şeyim olduğunı sanmıyorum.

(*Çıkar.*)

Üçüncü Perde

1. Sahne

(LISSETTA, TOGNINO)

LISSETTA

Bugün yemeği pek gergin bir havada yediler.

TOGNINO

Neler olduğunu bir türlü çözemedim.

LISSETTA

Bayan Clorinda ile Bay Fulgenzio biraz çekişmişler.

TOGNINO

Benim hanımefendim yumuşak huylu, uysal bir kadındır. Kocasıyla tartıştığını hiç duymadım, kayınbiraderiyle de kardeş gibidirler.

LISSETTA

Bayan Eugenia'yı çileden çıkaran da aralarındaki bu yakınlık, bu kardeşçe sevgi.

TOGNINO

Bunun farkına bu sabah vardım. Bizim evde olanı biteni öğrenmek için ağızımdan laf almaya kalktı. Ben de bir yengeyi kıskanacağını hiç düşünmemiştim, dosdoğru anlattım.

LISSETTA

Aslında kıskanç falan değil.

TOGNINO

Değil de ne peki?

LISSETTA

Dikkafalı. Bay Fulgenzio'nun yengesine gösterdiği ilgiye kızdığı yok. Birbirlerine âşık olduklarını da düşünmüyor. Ama onun yalnızca kendisiyle ilgilenmesini, kendisine kur yapmasını, kendisine özen göstermesini istiyor. Sevgilisinin dünyada kendisinden başka hiç kimseye en ufak bir ilgi göstermesine dayanamıyor. Her an burada, her an yanında olsun istiyor. Fulgenzio'nun yengesine zaman ayırması kendisine olan bağlılığını azaltır sanıyor. Yalan yanlış sözlerle kendisinden uzaklaştırırlar diye korkuyor. Çeyizinin yetersiz olduğunu da biliyor. Oysa Bayan Clorinda koca evine altı bin gümüş lirayla gelmişti; bundan rahatsız oluyor. Sanki Bay Fulgenzio yengesine bu yüzden saygı ve hayranlık duyuyor da onun yoksulluğuna karşı çıkıyor. Böyle saplantıları var. Bilseniz, biz kadınların gözü nasıl da yukarılardadır. Bizden üstün olanları ya da olabilecekleri çekemeyiz. Her kadın tek sevilen, tek beğenilen, tek saygı gösterilen kendi olsun ister. Dahası her şeyi ile kendini ona adayan erkekten özellikle bekler bunu; buluttan nem kapar; kimi kadın az, kimi kadın çok alınır, kuşkulandır, huysuzlanır. Hanımefendinin hırçınlıklarının altında yatanlar bunlar işte: Aşk, korku, boş gurur ve kuşku.

TOGNINO

Bayan Eugenia'nın yüreğine bu duyguların hangisi egemen?

LISSETTA

Tabii ki aşk, aşk! Böyle sevmese ne bu kadar kuşkulu olur, ne de kılı kırk yarar. Tek olma saplantısı aşktan kaynaklanıyor: Bay Fulgenzio'yu sevmeseydi ve sevildiğine inanmasaydı, adam yengesine kur yapsa bile aldırır mıydı?

TOGNINO

Ne zaman bitecek bu çılgınlıkları?

LISSETTA

Bay Fulgenzio kendisiyle evlenir evlenmez.

TOGNINO

Peki niçin evlenmiyor?

LISSETTA

Kardeşi dönmeden evlenmeyeceğini duydum.

TOGNINO

Eli kulağında sanırım. Bu sabah gelen mektubuna bakılırsa yakında geliyor.

LISSETTA

Umarım dertleri de sona erer, inanın ki Bayan Eugenia'nın yaptığı taşkınlıklardan ben de payımı alıyorum.

TOGNINO

Sanki yemek odasından gürültüler geliyor.

LISSETTA

Kafa çekiyorlardır. Çakırkeyif olmalılar.

TOGNINO

Meraklandım, dinlemeliyim, Efendim için yüreğim hep titrer.

LISSETTA

Bekleyin. Oraya gitmenize gerek yok. Şu kapıdan da duyulur.

(Kapıya giderek anahtar deliğinden bakar.)

TOGNINO

(Efendim biraz fazla coşmuş.)

LISSETTA

(Kapıdan uzaklaşırken Tognino'ya.)

Yok yahu! Gülüp eğlendikleri falan yok. Bunları dopedüz kavgaya.

TOGNINO

(Kapıya yaklaşır.)

Ben de dinleyeyim.

LISSETTA

(Tognino'ya.)

Anahtar deliğinden bakın! (Bunun sonu iyi gelmez.)

TOGNINO

(Kapıdan uzaklaşarak.)

Durum berbat. Bizim hanım ağlıyor.

LISSETTA

Bayan Clorinda mı ağlıyor?

(Kapıya koşar.)

TOGNINO

(Onun gibi iyi yürekli bir kadın bu acıları çekmemeli.)

LISSETTA

(Kapının yanında.)

Bay Fabrizio öfkeli, peçetesini fırlatıp masadan kalktı.

TOGNINO

Ya benim efendim ne yapıyor?

LISSETTA

Bekleyin.

(Bakar.)

TOGNINO

(Korkarım kıyamet kopacak.)

LISSETTA

Başı kollarının arasında masaya kapanmış. Bay Ridolfo bir şeyler söylüyor ama ondan ses çıkmıyor.

TOGNINO

(Kapıya yaklaşır.)

Biraz çekilin ben de bakayım.

LISSETTA

(Kapıdan çekilir.)

Gelin bakın.

TOGNINO

(Bakar.)

(Bırakın hizmetinde olmayı, keşke hiç tanımasaydım. İçim parçalanıyor.)

LISSETTA

(Böyle sürüp giderse, kesinlikle ben yokum.)

TOGNINO

(Lisetta'ya.)

Bayan Eugenia ayağa fırladı.

LISSETTA

Çekilin bakayım.

(Kapıya koşarak bakar.)

TOGNINO

(Endişeli.)

Ne yapıyor?

LISSETTA

(İnceler.)

Gidiyor.

TOGNINO

Ya hanımefendim?

LISSETTA

Gözyaşlarını siliyor.

TOGNINO

Ya efendim?

LISSETTA

(İnceler.)

Hiç kıpırdamıyor.

TOGNINO

Ya Bayan Flamminia?

LISSETTA

(İnceler.)

Sanki o da ağlıyor.

TOGNINO

Ya o yabancı?

LISSETTA

(İnceler.)

Ağzını açtığı yok, tütün çiğniyor.

2. Sahne

(EUGENIA ile öncekiler.)

EUGENIA

Ne yapıyorsunuz o kapıda?

(Lisetta ve Tognino korkarlar.)

LISSETTA

Hiçbir şey hanımefendi.

EUGENIA

Gidin buradan!

LISSETTA

(*Eugenia'ya.*)

Özür dileriz.

TOGNINO

(*Eugenia'ya.*)

Bağışlayın.

EUGENIA

Gidin buradan diyorum size.

LISSETTA

(Ohoo! Tepesi iyice atmış.)

(*Çıkar.*)

TOGNINO

(Zavallı efendim! Gidip bakayım, bir şeye ihtiyacı var mı acaba?)

(*Çıkar.*)

3. Sahne

(EUGENIA yalnız.)

EUGENIA

(*Öfkeyle oturarak.*)

Hayır artık böyle yaşamak istemiyorum. Böyle giderse verem olur, gözüm arkada ölürüm. Günden güne zayıfladığımın farkındayım. Kimin uğruna? Nankör birinin uğruna. Fulgenzio nankördür. Su götürmez. Seviyor numarası yaptı ama hiçbir zaman sevmedi beni. Kimin kimi sevdiği davranışlarından bellidir. Bana göstermesi gereken özeni gösterseydi benim için yengesini kırmaya aldırılmazdı. Anladık, kardeşinin emaneti. Kardeş kardeştir, sevgili sevgili. Eğer seviyorsam sevilmeliyim. Beni

sevenin başka tutkuları olmasın isterim. Tutup da bana, “Düşündüğün gibi birini bulamazsın” derlerse, “Tamam, bulamazsam bulamam” derim. Manastıra çekilirim. Dünyadan elimi eteğimi çekerim. Fulgenzio daha şimdiden bıktı benden. Haklı da. Çünkü fazla alınan biriyim. Kaç kez barıştı, gururunu çiğnedi, af diledi. Bir kez daha yapmaz artık, ilk adımını da ben atmam. Böylesi daha iyi. Kararımı verdim. Gidip bir manastıra kapana-
cağım.

(Yavaş yavaş ağlamaya başlar.)

Sevinir, beni bir daha görmez. Dertleri biter. Yengesinin hizmetinde kalır; başka birini bulur, evlenir.

4. Sahne

(FLAMMINIA ile EUGENIA)

FLAMMINIA

Yalnız başınıza ne yapıyorsunuz burada?

EUGENIA

(Göz yaşlarını gizleyerek.)

Hiç.

FLAMMINIA

Haydi canım, bırakalım bunları.

EUGENIA

(Yukarıdaki gibi.)

Yalnız kalmak istiyorum.

FLAMMINIA

Sanki Bay Fulgenzio bıksın da sizi sevmesin diye kasıtlı yapıyor gibisiniz.

EUGENIA

Bana ne onun sevgisinden.

FLAMMINIA

Haydi canım, bu sevgiyi önemsedığınızı herkes biliyor.

EUGENIA

Gerçekten hayır, artık hiç düşünmüyorum.

FLAMMINIA

Sizi böyle konuşturan o kahredici öfkeniz.

EUGENIA

Yarına kadar bekleyin de öfke midir, nedir görün!

FLAMMINIA

Yarın ne olacak?

EUGENIA

Dünyadan elimi eteğimi çekmek istiyorum.

FLAMMINIA

Tamam tamam, bırakın bu lafları.

EUGENIA

Beni hiç tanımamışsınız ablacığım.

FLAMMINIA

(Biraz sinirli.)

Fazlasıyla tanıyorum sizi.

EUGENIA

(Küskün.)

Akılsızlık mı benimki?

FLAMMINIA

Sizinki saati saatine uymamak.

EUGENIA

(Yukarıdaki gibi.)

Şimdi en kötü saatimdeyim. Yalnız kalmak istiyorum.

FLAMMINIA

Amcamız zıvanadan çıktı.

EUGENIA

Ben ne yaptım ki ona?

FLAMMINIA

Ya Bayan Clorinda'ya yaptığınız?

EUGENIA

O büyük madamı koruyan koruyana. Bense evin şamar oğlanı.

FLAMMINIA

Onu evine çağıran amcamıza saygılı olmalıydınız.

EUGENIA

Eee, ne yapmışım ben o kadına?

FLAMMINIA

Ne bileyim ben? Sofraya geldiğinde ağlıyordu.

EUGENIA

Oooo! Niçin ağlıyordu biliyor musunuz? Kayınbiraderini burada gördü de ondan.

FLAMMINIA

Saygısızlık ettiği için kayınbiraderine çok içerlediğini biliyorum.

EUGENIA

Öyle, hakkı var; yanından ayrılmamasını, yemeği kendisiyle yemesini, dahası lokmayı çiğneyip ağzına koymasını bekliyor. Yapmayınca da “bana saygısızlık etti” diyor.

FLAMMINIA

Bu durum sonsuza dek sürecektir değil ya.

EUGENIA

Neden sürmezmiş?

FLAMMINIA

Kocasını gelince Bay Fulgenzio’nun görevi biter.

EUGENIA

Ne zaman geliyormuş kocası?

FLAMMINIA

Duyduğuma göre bugün bekliyorlarmış.

EUGENIA

(Biraz yatıştır.)

Bugün mü?

FLAMMINIA

Bayan Clorinda öyle söyledi.

EUGENIA

(Öfkeli.)

Yaaa, kocası dönünce birlikte oturmayacaklar mı?

FLAMMINIA

Olmayabilirler. Bay Fulgenzio ile evlenirseniz ayrı bir ev açmasını rica edebilirsiniz. Uygunsuz olmaz.

EUGENIA

(Yatışmış.)

Yapar mı dersiniz?

FLAMMINIA

Bence evet. Size hayır demediğini biliyorsunuz.

EUGENIA

Bana olan şu güzel ilgiye bakın. Gelip görmek için yerinden kıpırdadı mı? Bir dakikacık ayrılıyor mu yengesinden?

FLAMMINIA

İşte, işte geliyor.

EUGENIA

Hiçbir şey söylemeyin, ayrılmaya karar verdiğimi bilmesin!

FLAMMINIA

Deli değilim ben.

EUGENIA

Çok yavaş yürüyor. Dalgın olmalı.

FLAMMINIA

Alttan alın.

EUGENIA

Ne yani yalvarayım mı? İşte buna yokum.

FLAMMINIA

O size çok yalvardı.

EUGENIA

Yeter. İşlerin söylediğiniz gibi gideceğine inanmıyorum. Beni gerçekten sevseydi...

FLAMMINIA

Sizi sevmeseydi buraya gelir miydi?..

EUGENIA

Şişşt, susalım. Bakalım ne diyecek?

5. Sahne

(FULGENZIO ile öncekiler.)

FULGENZIO

Bayan Eugenia, izin verin söyleyeyim, beklenmedik bir haberim var. Bayan Flamminia'nın da burada oluşuna seviniyorum.

FLAMMINIA

(Eyvah, kötü haber. Onu hiç böyle perişan görmemiştım.)

EUGENIA

(Saldırmaya hazır.)

FULGENZIO

(*Eugenia'ya.*)

Sizi sevdiğimi bilirsiniz, onurlu bir adam olduğumu da bilirsiniz.

EUGENIA

Ben bir şey bilmiyorum.

FULGENZIO

Nasıl! Onurumdan şüpheniz mi var?

FLAMMINIA

Kulak asmayın Bay Fulgenzio. Bu küçük cadıyı iyi tanırım. Sizi kızdırmak için özellikle söylüyor.

FULGENZIO

Bayan Eugenia ne derse desin; benimle eğlenebilir, alay edebilir, beni incitebilir, ama onuruma söz edemez.

EUGENIA

Erkek olsaydım beni düelloya davet ederdi.

FULGENZIO

Ne mutlu size, şaka yapabiliyorsunuz. Bense bu durumda konuşmakta bile zorluk çekiyorum. Size duyduğum aşk öyle coşup taşı ki aklımı başımdan aldı, hırçınlaştım, başkalarına ve kendime düşman biri oldum. Bu kadarla kalsa iyi. Üstelik beni patavatsız,

kaba, daha kötüsü soyunu tanımazdan gelen, ailenin adını karalayan bir adama çevirdi. Kardeşim ne der? Sizin için karısına olan saygımı yitirdiğimi öğrenince ne düşünür?

EUGENIA

Oooo! Meğer Bay Fulgenzio'nun taşkınlıkları nereden kaynaklanıyormuş? Onur konusundaki şu duyarlılığa bakın! Çok sevdiği yengesine ters davranmış. Büyük bir hata yapmış. Ölecek neredeyse! O ünlü kadını hoş tutmak gerek. Sizin yerinize gidip kendisinden özür dilememi istersiniz belki!

FLAMMINIA

Ne biçim konuşuyorsunuz? Amcama söyleyeceğim. Tanrının aşkına, bu çılgına kulak asmayın Bay Fulgenzio.

FULGENZIO

(*Eugenia'ya.*)

Bunda gülünecek ne var?

EUGENIA

Gülerim gülerim.

FULGENZIO

Canınız çektiği kadar gülün. Böyle bir durumda sevinçli olmak için ya sevgiden yoksun olmalısınız ya da bağışlayın ama akıldan.

EUGENIA

Evet, zıdırın biriyim ben, bilmiyor muydunuz?

FULGENZIO

Hayır hanımefendi; işinize geldi mi akıllı uslu olmayı biliyorsunuz.

EUGENIA

Bugünlerde deliliğim üstümde. Çekinmeyin söyleyin.

FLAMMINIA

O demezse ben diyeceğim.

EUGENIA

Siz buna karışmayın hanımefendi.

FLAMMINIA

Herkes sizi terk etmeli. Bunu hak ediyorsunuz.

EUGENIA

Tanrı benimle olsun yeter.

FLAMMINIA

Tanrı sizin gibi dili uzunlara yardım etmez.

EUGENIA

Ben insan değil miyim? Tanrı'nın yardımına değmez miyim?

FLAMMINIA

Nankörlük hem insanların nefretini çeker hem Tanrı'nın. Sizi sevene karşı kötü davranıyor, suçsuz insanları yaralıyorsunuz. Size doğru yolu gösterenlerden nefret etmekle kendinize ihanet ediyorsunuz. Tanrı'nın verdiği nimetleri tepiyorsunuz. Utançtan yüzünüz kızarmıyor mu?

FULGENZIO

Bayan Flamminia daha fazla üstüne varmayın. Onu böyle ezik görmeye yüreğim dayanmıyor. Eugenia tutkuların gelgitlerini kendiliğinden anlayacak kadar akıllıdır. Ben ondan daha zayıf, akıldan daha yoksun çıktım. Sözlerinin değerini bilmeliydim; anlayış göstermeli, sineye çekmeliydim. Öfkeye kapıldım. Yengemin onurunu kırmaya o zorlamadı beni; düşüncesiz davranan bendim, ileriye göremedim, çılgınlığı ben yaptım. Eugenia beni seviyor, bana âşık olduğu için kıskanıyor.

EUGENIA

Yengenizi kıskanmıyorum.

FULGENZIO

Biliyorum: Sizininki tek olamama korkusundan doğan bir nefret. Bu yanılgıdan kurtulun sevgili Eugenia. Sizi seviyorum. Dünyada her şeyin üstünde tutuyorum.

FLAMMINIA

(Öyle tatlı konuşuyor ki taş olsa dayanmaz. Eugenia nasıl bu kadar katı olabiliyor?)

EUGENIA

(*Fulgenzio'ya.*)

Endişemin nedenlerini bile bile beni avutmanın yollarını niçin aramıyorsunuz?

FULGENZIO

Haklısınız sevgilim, özür diliyorum, size yeterince ilgi gösterememişim. Bundan böyle aşkınıza daha fazla layık olmaya çalışacağım. Aşkımın en somut kanıtını size göstermek zamanının yakın olmasını diliyorum.

EUGENIA

Ancak o zaman rahat soluk alabilirim.

FLAMMINIA

Aklınızı başınıza toplayın. Huzura erdiyseniz öyle kalın.

FULGENZIO

Çok sevgili Eugenia, bir dileğimi yerine getirmelisiniz.

EUGENIA

Emirleriniz olur.

FULGENZIO

Emir diye değil, içinizden gelerek yapmalısınız.

EUGENIA

Size istediğinizi vermekten başka arzum yok.

FULGENZIO

Yengemi evine götürmeme izin vermelisiniz.

EUGENIA

Onu buraya amcam getirdiğine göre, amcam geri götürüyor mu?

FULGENZIO

Bay Fabrizio ateş püskürüyor, odasına kapandı. Ayrıca kardeşimin gelmesi bekleniyor, evde karışıklık çıksın istemem.

EUGENIA

(*Duygularımı belli etmez.*)

Evet, evet, haklısınız. Götürüverin.

FULGENZIO

İçinizden geldiği gibi söylüyorsunuz değil mi?

EUGENIA

Elbette.

FULGENZIO

Korkarım hoşnut olmadığınız hâlde belli etmemeye çalışıyorsunuz.

FLAMMINIA

(*Fulgenzio'ya.*)

Bu kadar ince eleyip sık dokumayın! Doğru düşünüyorsunuz. Bunu o da biliyor ve razı oluyor. Efendilik gösterin, bu görevi yerine getirin, sonra hemen dönüp gelin.

EUGENIA

Hayır hayır, zahmet edip dönmesin!

FULGENZIO

Duydunuz mu Bayan Flamminia?

FLAMMINIA

Yeter, şurama geldi artık, tek bir şey daha duymak istemiyorum. (Kafasını duvarlara vurmaya geliyor içinden.)

(*Çıkar.*)

6. Sahne

(FULGENZIO ile EUGENIA)

FULGENZIO

Dileğimin karşılığı bu mu olacaktı!

EUGENIA

Ben götürmenize ses çıkarmıyorum ki!

FULGENZIO

Ama gönülsüz olduğunuz ortada.

EUGENIA

Benim gönlüme aldırmayın, yeter ki sizin gönlünüz olsun.

FULGENZIO

Görevimi yerine getirmekten başka bir amacım yok.

EUGENIA

Getirin öyleyse.

FULGENZIO

Peki, her şekilde getireceğim. Sizin için kendimin ve ailemin onuru dışında her şeyden özveride bulunabilirim. Benim bu görev anlayışım aşkınızı yitirmeme neden olacaksa, bu yaşamımın da sonu demektir. Ancak böyle de olsa, onurlu bir erkek için tutkular aile şerefine üstünde olamaz.

EUGENIA

Siz de benim bir dileğimi yerine getirin.

FULGENZIO

Hey Tanrım! Emredin.

EUGENIA

Gidin, kapatın artık bu konuyu, bana işkence etmeyin.

FULGENZIO

Sizi bu durumda nasıl bırakırım?

EUGENIA

Onurlu bir erkek için tutkular aile şerefine üstünde olamaz. Tutkudan ne anlarım ben? Gidin gidin, yanılacağım kadar yanılmışım.

FULGENZIO

Ah akılsız kafa ah! Beni de tükettin, kendini de!

EUGENIA

Küstahlığa dayanamam. Bilmiş olun.

FULGENZIO

Düş kırıklığına uğrayan birine yaraşır bir karar alacağım.

7. Sahne

(RIDOLFO ile öncekiler.)

RIDOLFO

Dostum, bir dakika.

FULGENZIO

Ah Ridolfo, n'olur yardım edin bana.

EUGENIA

(Ridolfo'ya.)

Yardım edin şu kadersiz dostunuza. Akılsız, nankör bir kadının elinden kurtarın onu.

RIDOLFO

Hoşunuza gitmese de bağışlayın hanımefendi. Benim için dostumun onuru önemlidir. Bayan Clorinda yalnız gitmeye karar verdi. Yanında kayınbiraderinden başka ne beni istiyor ne bir başkasını..

EUGENIA

Bir saattir söyleyip duruyorum, niçin gitmiyor da başımın etini yiyor?

RIDOLFO

(Fulgenzio'ya.)

Haydi öyleyse, kardeşinizi düşünün, görevinizi yapın.

EUGENIA

(Fulgenzio'ya.)

Burada kaldığınız sürece benim içim daralıyor.

FULGENZIO

(Ridolfo'ya, Eugenia'ya karşı öfkeli.)

Gidelim.

RIDOLFO

(Fulgenzio'ya.)

Görgü kuralları bunu gerektirir.

FULGENZIO

(Sabırsız ve kararsız.)

Peki, gidelim.

RIDOLFO

(Eugenia'yı göstererek Fulgenzio'ya.)

O da söylediğine göre.

FULGENZIO

(Yukarıdaki gibi.)

Tamam işte, gidelim diyorum.

RIDOLFO

Anlayışlı olun Bayan Eugenia.

FULGENZIO

(Eugenia'ya kükrer gibi.)

Canavar kadın!

EUGENIA

Yorulдум.

FULGENZIO

(Yukarıdaki gibi.)

Nankör.

EUGENIA

Gidin yoksa ben gidiyorum.

FULGENZIO

Ben gidiyorum uğursuz kadın!

(Koşarak çıkar.)

RIDOLFO

(Eugenia'ya.)

Anlayın onu.

EUGENIA

(Öfkeli.)

Gidin, siz de onunla gidin.

RIDOLFO

Kızdınız mı bana?

EUGENIA

(Yukarıdaki gibi.)

Gidin avukat bey.

RIDOLFO

Kimin avukatı?

EUGENIA

Yakınlarının.

RIDOLFO

Sesimi çıkartmıyorum, çünkü kadınsınız.

(Çıkar.)

8. Sahne
(EUGENIA yalnız.)

EUGENIA

Tanrı'ya çok şükür, bitti sayılır. Böylesi daha iyi. Fulgenzio ile evlenseydim bir oh diyemezdim. Kocam olsa bile bunu istemeye istemeye yapacak. Beni sevmediği apaçık. Onu sevmek istemem budalalık. Şu anda içimdeki sıkıntı aşktan değil nefretten. Beni bırakıp giden o hainden değil, ona inandığım için kendimden nefret ediyorum. Bir nankörü yitirdim diye gidip manastıra kapanacak kadar aptal mıyım ben? Ona bu mutluluğu tattırmak mı? Bundan övünmesine, benim umutsuzluğumu arkadaşlarına kendi zaferiymiş gibi anlatmasına göz yummak mı? Hayır, olamaz; giderse gitsin. Direnişimi görsün. İçimde ölümü hissederken hangi direniş acaba?

9. Sahne
(FABRIZIO, ROBERTO ile EUGENIA)

FABRIZIO

Dinine yandığımın! Yahu biz neyiz bu evde? Anlayamadık baş mıyız ayak mı?

EUGENIA

Amcacığım kimmiş bu alıp veremediğiniz?

FABRIZIO

Sizsiniz siz, budala.

EUGENIA

Ben mi?

FABRIZIO

Evet ya, siz. Evin efendisi benim, bu evde benden başka efendi yok! Bu evde benimle yaşayan bir yeğen haberim olmadan aşna fişne yapacak, hele hele evliliğe kalkışacak... Asla. Olamaz! Küstah!

EUGENIA

(Bu saçmalıklar yanına kalmayacak.)

ROBERTO

(Fabrizio'ya.)

Efendim onurunu kırmayın.

FABRIZIO

Görüyor musunuz sayın kont? Dünyanın en sersem kızı budur. Ne söylediğini bilir, ne yaptığını; elinden hiçbir şey gelmez. Ama söz evliliğe gelince...

EUGENIA

(Daha fazla üstüme gelmez umarım.)

ROBERTO

Ama efendim, onu bana uzun uzun övmüştünüz; dünyada onun gibi bir genç kız daha yoktur demiştiniz.

FABRIZIO

Sözlerimi geri alıyorum. Budala, kuş beyinli, saygısız kızın biri.

EUGENIA

Sayın kont, övgülerine inanmadığınız gibi beni küçük düşürmek için yaptığı eleştirilere de aldırmayacağınızı umuyorum.

ROBERTO

Bunlara aldırmıyorum. Kaldı ki beklediğim rastlantılardan biri doğacak olursa, elinizi istemekte bir an duraksamayacağım.

FABRIZIO

Nasıl? Sayın kont yeğenimi kendilerine eş olarak uygun görürler mi?

ROBERTO

Elbette, kismetimde ona kavuşmak varsa kendimi mutlu sayacağım.

FABRIZIO

Ah yeğenim, bu evlilik sizin için bir talih kuşu, benim için de sonsuz bir övünç kaynağı olurdu. Otrikoli Kon-

tu, yüce şövalye, safkan soylu, ünlü, varlıklı, ulu ataların ünlü evladı, soyluluk çiçeği, onur simgesi, gerçek şövalyeliğin ilk örneği! Ne mutlu size, ne mutlu bana, ne mutlu evimize.

(Konta.)

Ciddi misiniz?

ROBERTO

Saydığınız niteliklerin hepsine sahip değilim. Ama açık-sözlülüğümle övünürüm. Bunları içtenlikle söylüyorum.

FABRIZIO

Dinleyin efendim, öfke çılgınca şeyler söyletiyor insana. Aslında Eugenia olağanüstüdür: Bütün kadınlar onu kıskanır; Eugenia coşkudur, Eugenia büyüdür. Her şeyden anlar, elinden her iş gelir. Pırıl pırıl bir zekâsı, tertemiz bir yüreği vardır: Akıllı, yalın, saygılı bir kızdır, iyilikten yana akla gelen üstün niteliklerin tümü vardır onda.

ROBERTO

Bütün bunlara inanıyorum, ama ne yazık ki bir başkasına gönül vermiş.

FABRIZIO

Gönlünüzü Bay Fulgenzio'ya mı kaptırdınız? O salak herife mi? O cahile mi? O soysuza, evime yakışmayan o çulsuz, serseri, ayaktakımından adama nu?

EUGENIA

Unuttunuz mu efendim, onu da göklere çıkarmıştınız?

FABRIZIO

Ben ha, göklere ha! O tür insanların adını ağzıma bile almam. Bir daha adım atmayacak evime. Eğer onu sevmekte direnirseniz...

EUGENIA

Rahat olun, bitti artık. Fulgenzio'yu bıraktım.

FABRIZIO

Aferin size! Duyunuz sayın kont, kadın dediğin böyle olur işte! Doğru düşünmek, yerinde düşünmek buna derler.

ROBERTO

Ne dersiniz, o rastlantı doğdu mu acaba?

EUGENIA

(Ah! Ondan öç almanın tam sırası.)

FABRIZIO

Haydi, karar verin. Bir anda bir başkadın, bir hanımefendi, bir prenses olabilirsiniz.

ROBERTO

(*Eugenia'ya.*)

Pek o kadar da değil küçükhanım. Ama huzurlu bir yaşamınız olur.

EUGENIA

(Olanlar oldu. Nankör adam beni yitirince belki sarsılır, umutsuzluğa kapılır, pişman olur.)

FABRIZIO

(*Eugenia'ya.*)

Haydi yavrum, haydi karar verin.

EUGENIA

(*Fabrizio'ya.*)

Siz ne dersiniz efendim.

FABRIZIO

(*Konta.*)

Hay ağzını seveyim! Dediğini duydunuz mu?

ROBERTO

(*Fabrizio'ya.*)

Son söz sizindir efendim.

FABRIZIO

Bana kalırsa, şu anda verdim gitti.

ROBERTO

(*Fabrizio'ya alçak sesle.*)

(Bayım yeğeniniz bir hazine değerinde, ama ailemizin töresi biraz çeyizinin olmasını gerekli kılıyor.)

FABRIZIO

(*Roberto'ya şaşkınlıkla.*)

Çeyiz mi dediniz?

ROBERTO

Eli boş mu evlendireceksiniz?

FABRIZIO

(Bana da hep züğürtler çatıyor.)

EUGENIA

Çeyizim var efendim. Babam bıraktı bana. Amcam vermezlik edemez.

FABRIZIO

Hele bakalım o sana ne güvence sağlıyor.

EUGENIA

(*Fabrizio'ya.*)

Böylesine varlıklı bir soylu?..

FABRIZIO

Varlıklıymış! Bilir miyim, varlıklı mı değil mi?

ROBERTO

Tanımadığınız kişilere övgü yağdırmasanız ve onurlu şövalyelere hakaret etmeseniz daha iyi yaparsınız. Yeğeninizle aramızda söz kestiniz; bunu yeğeniniz de onayladı. Hakkımı kendim arayacağım.

(*Çıkar.*)

10. Sahne

(FABRIZIO ile EUGENIA)

FABRIZIO

(*Eugenia'ya.*)

Tamam, başımı derde sokmak istemiyorum. Verilmiş bir sözüm var, tutacağım.

EUGENIA

Ama efendim.

FABRIZIO

Efendimi mefendimi yok; ben çeyiz parası bulacağım, sen de onunla evleneceksin.

(*Çıkar.*)

11. Sahne
(EUGENIA yalnız)

EUGENIA

Ne kadar çaresizim! Ne yaptım ben? Ama iyi de yaptım. Fulgenzio bir başkasıyla evlendiğimi görsün de çatlasın kıskançlığından. Biliyorum, fazla yaşamayacağım. Umutsuzluk kurdu içimi kemirmeye başladı bile. Ama ölmeden önce hırsından çıldırdığını görüp avunacağım. Hırslanmak ve çıldırmak? Neden? İçinde bana karşı umduğum sevgi yoksa, hangi hırs, hangi çılgınlık? Budalaların tekiyim ben. Nefretimden ötürü bir başkasına bağlandığıma inanırsa benimle alay eder. Kendimi zorlayıp konttan hoşlanmaya bakacağım. O insanlık dışı, değer bilmez biri gibi davranacak, ona ilgisiz kalacağını. Eyvah! Geliyor. Nankör yine bana işkence etmeye geliyor. Karşımda görmeye dayanamıyorum, iyisi mi buradan uzaklaşayım.

(Çıkmak üzeredir.)

12. Sahne
(FULGENZIO, EUGENIA)

FULGENZIO

Durun Bayan Eugenia.

EUGENIA

(Öfkeli.)

Yine ne istiyorsunuz benden?

FULGENZIO

Yalvarırım dinleyin beni.

EUGENIA

(Alaylı.)

Bayan Clorinda'ya olan görevinizi yerine getirdiniz mi?

FULGENZIO

Hayır, henüz içeride.

EUGENIA

(Öfkeli.)

Evimde ne arıyor hâlâ? Niçin götürmüyorsunuz?

FULGENZIO

Benim görevim bitti; onu götürmek artık bana düşmez.

EUGENIA

(Gergin.)

Nedenmiş o?

FULGENZIO

Kocası artık Milano'ya döndü.

EUGENIA

(Biraz daha rahat.)

Bay Anselmo döndü mü?

FULGENZIO

Evet, az önce döndü. Karısını evde bulamamış; nerede olduğunu öğrenince onu görmek, ona bir an önce kavuşmak için buraya gelmiş. Yengem şu anda Bay Fabrizio ve Bayan Flamminia ile vedalaşıyor. Sizi sordu. Odanıza çekildiğinizi söylediler. Şimdi sevgili kocasıyla buradan ayrılmak üzere.

EUGENIA

Peki, ya siz?

FULGENZIO

İzin verirseniz ben kalmak istiyorum.

EUGENIA

Ağabeyinizle olmak istemez misiniz? İş konuşurdunuz.

FULGENZIO

İki cümlede söyleyeceğimi söyledim, yüreğimi titreten en önemli konuyu çözüme bağladım.

EUGENIA

Demek karısını nasıl koruduğunuzu anlatıp hesap verdiniz?

FULGENZIO

Hayır, huysuz kadın. Ona içimi açtım: Sizi karım olarak görmek istediğimi söyledim. O da hiç karşı koymadan destekledi. Seni o eve gelin götürmemi önerdi. Ama isterse evi ve işleri bölüşmeye hazır olduğunu da belirtti. Beni çok sevdiğini, benden hiçbir şey esirgemediğini biliyorum. Şunu söylememe izin verin: Beni mutlu görmek istiyor. Amcanızdan çeyiz getirmesenez de, emin olun sizi ne küçümseyecek, ne de saygısızlık edecek.

EUGENIA

(Heyecanlı ve ağlamaklı.)

(Ah! Sersem kadın! Nankör! Kontla sözleşmek neyine?)

FULGENZIO

Aman Tanrım! Sizi mutlu edeceğini umduğum bir haberi böyle mi karşılayacaktınız? Yengeme tutkuyla bağlandığımı düşünmek cesaretini gösterdiniz, ikimize de haksızlık etmeyin! Ama sizdeki bu izlenim yine de yok olmuyorsa, söz veriyorum, onunla görüşmeyecek, onu görmeyeceğim.

EUGENIA

Ah! Ölüyorum.

(Kendini bir iskemlenin üstüne bırakır.)

FULGENZIO

N'oluyorsunuz, Eugenia, n'oluyorsunuz?

EUGENIA

Aşağılayın beni, horlayın. Yerden göğe kadar haklısınız.

FULGENZIO

Hayır sevgilim, hayır. Sizi tüm varlığımla seviyorum.

EUGENIA

Aşkınızı hak etmiyorum Fulgenzio.

FULGENZIO

Siz benim sevgili karım olacaksınız.

EUGENIA

Hayır Fulgenzio, hayır, olamam; beni terk edin, gidin!

FULGENZIO

Karım olamaz mısınız? Sevgilim benim, neden?

EUGENIA

Çünkü bir başkasına söz verdim.

FULGENZIO

(Sinirden titreyerek.)

Kime, söyleyin kime?

EUGENIA

Kont Roberto'ya.

FULGENZIO

Ne zaman?

EUGENIA

Az önce.

FULGENZIO

Neden?

EUGENIA

İntikam için.

FULGENZIO

Kimden?

EUGENIA

Kendimden, yüreğimden, benim suç yüklü zaaflarımdan.
Öldüğümü hissediyorum.

(Yüzünü bir mendille örter ve öyle kalır.)

FULGENZIO

Ah dönek kadın! İkiyüzlü! Aşkınız bu mu? Bu mu bağlılığınız? Hayır, beni hiç sevmemişsiniz. Özlemlerinizi hep yapmacıkmiş. Yalan şu andaki çırpınışlarınız. Konta meyliniz olduğu gözümünden kaçmadı hiç. Bütün asılsız kıskançlıklar, aşağılayıcı kuşkular, saldırılar ve sövgüler beni bıktırmak için birer bahaneymiş meğer. Hırçın kadın! Benim umutsuzluğum seni sevindirsin! Benim bağımlılığım senin zaferin olsun! Senin için ölen bir zavallıyı gülünç duruma sok, ama Tanrı'nın adaleti önünde titre. Dilerim, utancının kurbanı olursun. Benim adıma

seninle pişmanlıkların konuşsun! Horladığın adamın sana son bir armağanı olacak: İnan, yüzümü bir daha görmeyeceksin.

(Çıkmak üzeredir.)

EUGENIA

(Bayılmış, yakındaki bir iskemlenin üstüne yığılır.)

FULGENZIO

(Gürültüyü duyunca döner.)

Aman Tanrım, n'oluyor Eugenia?.. Yardım edin! Kimse yok mu?

13. Sahne

(FLAMMINIA, LISETTA ve öncekiler.)

FLAMMINIA

Ne var?

LISETTA

Ne oldu?

FULGENZIO

Kurtarın onu!

FLAMMINIA

Kardeşim.

LISETTA

Hanımım benim.

(Eugenia'yı doğrultup iskemleye oturturlar.)

FULGENZIO

(Ah! Beni sevmemiş olsa... Ah Tanrım, neden sahtekârlık yapсын? Sevmiyorsa neden seviyormuş gibi yapсын.)

LISETTA

Tamam tamam, kendine geldi.

FLAMMINIA

Size söylemiştim. Kendi kendinize ediyorsunuz.

EUGENIA

Bırakın, bırakın da öleyim.

FULGENZIO

Hayır, yaşayacaksınız. Kötü yazgım mutsuz olmamı istiyor. Sabırlı olmalıyım. Benim olmasanız da uzaktan uzağa seveceğim sizi.

FLAMMINIA

(*Fulgenzio'ya.*)

Neden sizin olamıyormuş?

FULGENZIO

Benden öç almak için başkasına söz vermiş.

FLAMMINIA

(*Fulgenzio'ya.*)

Kont Roberto'ya söz verdiği için mi böyle konuşuyorsunuz.

FULGENZIO

Evet.

FLAMMINIA

Talihli olan sizsiniz, çünkü size benim gibi yardım eden biri var; talihli olan Eugenia, çünkü onu çok seven bir ablası var. Ben konta her şeyi anlattım. Eugenia'nın öfkesinden, huysuzluğundan, umutsuzluğundan böyle davrandığını öğrendi. Koynunda bir yılan besleyecek kadar akılsız olamaz. Kızı özgür bırakacaktır.

EUGENIA

(*Yerinden kalkar, Flamminia'ya sevgiyle.*)

Gerçek mi?

FLAMMINIA

Evet, dediğim gibi oldu. Fulgenzio sizindir.

EUGENIA

Hayır, benim olamaz.

FULGENZIO

Niçin hayır, zalim?

EUGENIA

Çünkü hak etmiyorum.

FULGENZIO

Demek bana yaptığınız haksızlığı anladınız?

FLAMMINIA

(*Fulgenzio'ya.*)

Yeter artık, uzatmayın!

EUGENIA

(*Flamminia'ya sevgiyle.*)

İstedğini söylesin! Haklı.

FULGENZIO

(*Eugenia'ya.*)

Beni bir hiç yüzünden bırakıp gidiyorsunuz!

FLAMMINIA

Yeter artık diyorum.

EUGENIA

Evet. Hakaret edin, bana böylesi uygundur. Bana olan büyük aşkınızı biliyorum, hak etmediğimi de biliyorum. Canınız isterse acıyın bana, içinizden öyle geliyorsa katı olun, ne olursa olsun sizi gücendirmiş olmaktan acı çekiyorum ve beni bağışlamanızı diliyorum.

FULGENZIO

Unut artık gözbebeğim.

EUGENIA

Lütfen bağışla beni.

FLAMMINIA

Tanrı sizi korusun!

LISSETTA

İçimden ağlamak geliyor.

14. Sahne

(FABRIZIO ile öncekiler.)

FABRIZIO

Ne işi var bu küstahın burada?

FLAMMINIA

Durun, durun amcacığım. Bu adam kız kardeşimin kocası olacak.

FABRIZIO

Benimle akraba olamaz o.

FLAMMINIA

Bakın, çeyiz aramaksızın evlenecek.

FABRIZIO

(*Flamminia'ya.*)

Çeyiz mi?

FLAMMINIA

Evet efendim.

FABRIZIO

(*Fulgenzio'ya.*)

Siz onu çeyizsiz mi alacaksınız?

FULGENZIO

Benim için sorun yok.

FABRIZIO

(*Sarılır.*)

Sevgili yeğenim, Tanrı sizi kutsasın!

Son Sahne

(ROBERTO, RIDOLFO ile öncekiler.)

RIDOLFO

İşte sayın kont buradalar. Gösterdiğim gerekçelere inandıkları için Bay Fabrizio'nun kendisinden yalnızca özür dilemesiyle yetinecekler.

FABRIZIO

Özür dilerim sayın kont. Tanrı böyle istemiş. Yeğenim çok şeylere değer bir kız. Alinyazısında beyefendilerin şahı, dünyanın en yiğit genci, en soylu, en bilgili, en bilge Milano yurttaşıyla evlenmek varmış.

ROBERTO

Peki, şahsınızda dünyanın en şamatacı, en gülünç adamını bağıslıyorum.

FABRIZIO

Bin yaşasın kontlar kontu, anlı şanlı şövalye!

FULGENZIO

(*Fabrizio'ya.*)

Artık elini istememe izin veriniz.

FABRIZIO

Veriyorum cömert yeğenim. Koca Milano'nun kahramanı, yüzyılımızın onuru!

EUGENIA

Sevgili eşim, sonunda siz benimsiniz ben de sizin! Aşkımız uğrunda neler gördük neler geçirdik! Hep karşılıklı kıskançlıklarımız, sıkıntılarımız, acılarımız oldu. Birbirimizi her zaman sevmediğimizi kim söyleyebilir. Aranızdan kim bilir kaç kişi bizim yaşadıklarımızda kendini bulacaktır. Haydi bakalım, hiç değilse bizim gibi sevgililer, ellerinizi kaldırın ve bizim mutluluğumuza alkış tutun.

Carlo Goldoni (1707-1793): Eserleriyle İtalyan tiyatrosunda köklü değişimlere yol açmış, çağdaş tiyatronun köşe taşlarını yerleştirmiştir. Doğaçlamadan yazılı oyunlara geçişin ilk örneği 1738'de yazdığı Saray Adamı Girolamo'dur. Bu oyunda sadece başkişinin rolü yazılıdır. 1743'de sahnelenen Namuslu Kadın tümüyle yazılı bir metindir. Goldoni ticaret ve gelişmeye başlayan sanayinin yeni bir dünyanın ve beklentileri farklı bireylerin habercisi olduğunu kavramış bir sanatçıdır. Tiyatroda klasik tipler ve maskaları kaldırmış, günlük yaşamda karşılaşılan karakterleri, tutkuları ve olayları sahneye taşımıştır. Çeşitli toplum kesitlerinin karakteristik özelliklerini yansıtmış, bireylerin yer aldıkları toplumsal sınıfa göre davranışlarının altını çizmiştir. Lokantacı Kadın, Yalancı, Kahvehane, Meydan en tanınmış oyunlarından.

Necdet Adabağ (1942): DTCF İtalyan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'ndan Alberto Moravia üzerine yaptığı teze mezun oldu. Urbino Üniversitesi'nde İtalyan Edebiyatı üstüne doktora yaptı. Tezini Giacomo Leopardi üzerine yazdı. Uzun bir süre İtalyan Kültür Merkezi'nde çevirmen, kültür ve sanat danışmanı olarak çalıştı. DTCF'de dekanlık ve İtalyan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı başkanlığı yaptı. Pek çok İtalyan sanatçı ve düşünürün eserlerini Türkçeye çevirdi.

Leyla Tecer (1944): Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü ile DTCF Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Eğitimini Paris'te ITT'ye bağlı Uluslararası Tiyatro Üniversite'sinde sürdürdü. Ankara Devlet Tiyatrosu'nda oyunculuk ve yönetmenlik yaptı, ilk kadın genel müdür yardımcısı olarak idari görevler üstlendi. DTCF Tiyatro Bölümü'nde, Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde dersler verdi.

phil fiyatı